

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ КИЇВСЬКИЙ
НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАДИМА ГЕТЬМАНА**

**Факультет міжнародної економіки і менеджменту
Кафедра міжнародної торгівлі і маркетингу**

**ОСВІТНЬО-ПРОФЕСІЙНА ПРОГРАМА «МІЖНАРОДНА ЕКОНОМІКА»
ГАЛУЗЬ ЗНАНЬ 05 Соціальні та поведінкові науки
СПЕЦІАЛЬНІСТЬ 051 «Економіка»**

Форма навчання: очна (денна)

КВАЛІФІКАЦІЙНА БАКАЛАВРСЬКА РОБОТА

На тему: Інноваційні чинники національного економічного розвитку в умовах
техноглобалізму

Здобувачки: Севрук Анастасії Євгеніївни

Наукова керівниця: доцент кафедри міжнародної торгівлі і маркетингу, доцент, к.е.н.
Лиськова Л.М.

(підпис)

**Робота допущена до захисту перед екзаменаційною
комісією з атестації здобувачів вищої освіти (ЕК)**

Завідувачка кафедри: д.е.н., професорка Циганкова Т.М.

(підпис)

Київ 2024

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ КИЇВСЬКИЙ
НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАДИМА ГЕТЬМАНА**

**Факультет міжнародної економіки і менеджменту
Кафедра міжнародної торгівлі і маркетингу**

**ОСВІТНЬО-ПРОФЕСІЙНА ПРОГРАМА
ГАЛУЗЬ ЗНАНЬ
СПЕЦІАЛЬНІСТЬ**

**«МІЖНАРОДНА ЕКОНОМІКА»
05 Соціальні та поведінкові науки
051 «Економіка»**

ПОГОДЖЕНО

Керівник проектної групи (гарант)
освітньо-професійної програми

ЗАТВЕРДЖУЮ

Завідувачка кафедри міжнародної
торгівлі і маркетингу

«Міжнародна економіка»

СТОЛЯРЧУК Я.М.

«_____» _____ 20__ р.

ЦИГАНКОВА Т.М.

«_____» _____ 20__ р.

ІНДИВІДУАЛЬНЕ ЗАВДАННЯ

Здобувачці вищої освіти Севрук Анастасії Євгеніївни

Оочної (денної) форми навчання

на підготовку кваліфікаційної бакалаврської роботи

на тему: «Інноваційні чинники національного економічного розвитку в
умовах техноглобалізму»

Тему затверджено наказом ректора Університету від " 07 " грудня 2023 р. № 2230-ст

Кваліфікаційна бакалаврська робота виконується на матеріалах вторинних джерел
наукової і статистичної інформації

План кваліфікаційної бакалаврської роботи

Розділ 1	Теоретичні засади інноваційного розвитку країни в умовах техноглобалізму (назва розділу)
Розділ 2	Аналіз інноваційних чинників національного економічного розвитку у контексті техноглобалізаційних процесів (назва розділу)
Об'єкт дослідження:	Національний економічний розвиток в умовах техноглобалізму
Предмет дослідження:	Дослідження інноваційних чинників національного економічного розвитку в умовах техноглобалізму
Мета кваліфікаційної магістерської роботи:	Дослідження впливу інноваційних чинників на національний економічний розвиток в умовах техноглобалізму та на цій основі обґрунтування напрямків інноваційного розвитку України.

Конкретні завдання, які здобувач повинен виконати для досягнення поставленої мети:

У розділі 1	Розкрити поняття та види інноваційних чинників економічного розвитку країни. Охарактеризувати сутність та роль техноглобалізму як детермінанти національного інноваційного розвитку. Визначити вплив техноглобалізму на інноваційний розвиток країн
У розділі 2	Проаналізувати інноваційні чинники економічного розвитку розвинутих країн Охарактеризувати інноваційні чинники економічного розвитку України під впливом техноглобалізму Визначити проблеми та перспективи інноваційного розвитку України в контексті техноглобалізаційних процесів

Завдання підготував
науковий керівник

_____ Лиськова Л.М.

(підпис)

«20 » грудня 2023 р.

Завдання одержав

здобувач

_____ Севрук А.Є.
(підпис)

«20 » грудня 2023 р.

РЕФЕРАТ

Кваліфікаційна бакалаврська робота містить 56 сторінок, 7 таблиць, 6 рисунків, список використаних джерел з 39 найменувань.

Інноваційні чинники національного економічного розвитку в умовах техноглобалізму

Об'єктом дослідження є національний економічний розвиток в умовах техноглобалізму.

Предметом роботи є дослідження інноваційних чинників національного економічного розвитку в умовах техноглобалізму.

Метою роботи є дослідження впливу інноваційних чинників на національний економічний розвиток в умовах техноглобалізму та на цій основі обґрунтування напрямків інноваційного розвитку України.

Завдання дослідження:

- розкрити поняття та види інноваційних чинників економічного розвитку країн;
- охарактеризувати сутність та роль техноглобалізму як детермінанти національного інноваційного розвитку;
- визначити вплив техноглобалізму на інноваційний розвиток країн;
- проаналізувати інноваційні чинники економічного розвитку розвинутих країн;
- охарактеризувати інноваційні чинники економічного розвитку України під впливом техноглобалізму;
- визначити проблеми та перспективи інноваційного розвитку України в контексті техноглобалізаційних процесів ;

Практична значущість дослідження. Результати дослідження можуть бути корисними для урядових органів, бізнесу та наукових установ при формулюванні політик та стратегій розвитку. Знання про інноваційні чинники дозволить керівникам приймати більш обґрунтовані рішення щодо інвестицій в науково-технічний розвиток, створення сприятливого інноваційного середовища та

зміцнення конкурентоспроможності національної економіки на міжнародному ринку.

Період виконання кваліфікаційної бакалаврської роботи – лютий - червень 2024 р.

Рік виконання кваліфікаційної бакалаврської роботи 2024 р.

Рік захисту роботи 2024 р.

Ключові слова: інноваційний розвиток, техноглобалізм, економічний розвиток, інноваційні чинники, інновації, розвиток, глобалізація.

В і д г у к
на кваліфікаційну бакалаврську роботу
здобувачки факультету Міжнародної економіки і менеджменту
освітньо-професійної програми «Міжнародна економіка»

Севрук Анастасії Євгеніївни
на тему : **«Інноваційні чинники національного економічного розвитку в
умовах техноглобалізму»**

1. **Актуальність теми :** в умовах поглиблення техноглобалізаційних процесів в світі постає питання актуалізації дослідження інноваційних чинників, які виступають рушієм технологічних змін в державі, сприяють послідовному національному економічному розвитку і забезпечують стійку національну конкурентоспроможність , що і зумовило актуальність даної роботи
2. **Позитивні риси кваліфікаційної бакалаврської роботи:** послідовно розкрито теоретичні питання роботи згідно поставлених завдань, матеріал логічно викладений з дотриманням балансу теоретичної, аналітичної та рекомендаційної частин.
3. **Наявність самостійних розробок автора:** розкрито основні підходи до визначення поняття «техноглобалізм» та узагальнено етапи його розвитку; проаналізовано та систематизовано інноваційні чинники розвитку розвинутих країн.
4. **Цінність теоретичних висновків та практичних рекомендацій:** з огляду на вищесказане, теоретичні висновки мають певну теоретичну цінність, а практичні рекомендації структуровані та послідовні.
5. **Наявність недоліків:** в п.2.1 автору доцільно було б проаналізувати й інші рейтингові індекси інноваційного розвитку країн (ГІК, ІУС, Глобального індексу конкурентоспроможності талантів та ін.), також слід було б більш чітко аргументувати напрями актуалізації інноваційної діяльності в Україні, можливо, використати кластерний підхід для виокремлення пріоритетних секторів чи галузей національного інноваційного розвитку
6. **Загальна оцінка кваліфікаційної бакалаврської роботи та її допущення до захисту перед ЕК:** виконана кваліфікаційна бакалаврська робота відповідає вимогам та допускається до захисту перед ЕК

Наукова керівниця: доцент кафедри міжнародної торгівлі і маркетингу, доцент,
к.е.н.

Лиськова Л.М.

“3 ” червня 2024 р.

ЗМІСТ

ВСТУП.....	3
РОЗДІЛ 1 ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ІННОВАЦІЙНОГО РОЗВИТКУ КРАЇН В УМОВАХ ТЕХНОГЛОБАЛІЗМУ.....	6
1.1. Поняття та види інноваційних чинників економічного розвитку країн... ..	6
1.2. Сутність та роль техноглобалізму як детермінанти національного інноваційного розвитку.....	12
1.3. Вплив техноглобалізму на інноваційний розвиток країн	22
РОЗДІЛ 2 АНАЛІЗ ІННОВАЦІЙНИХ ЧИННИКІВ НАЦІОНАЛЬНОГО ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ У КОНТЕКСТІ ТЕХНОГЛОБАЛІЗАЦІЙНИХ ПРОЦЕСІВ	26
2.1. Порівняльний аналіз інноваційних чинників економічного розвитку розвинутих країн... ..	26
2.2. Характеристика інноваційних чинників економічного розвитку України під впливом техноглобалізму	34
2.3. Проблеми та перспективи інноваційного розвитку України в контексті техноглобалізаційних процесів	42
ВИСНОВКИ	49
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	52

ВСТУП

Актуальність теми. У сучасному світі, де технологічний прогрес визначає темпи економічного зростання, інновації стають необхідним фактором для ефективного розвитку країни. Умови глобалізації змушують національні економіки не лише конкурувати між собою, але й швидко адаптуватися до змін у міжнародному середовищі.

Техноглобалізм, об'єднавши технологічний прогрес і глобальний ринок, створює нові можливості та виклики для кожної держави.

Інноваційні чинники є критичним елементом національного економічного розвитку в умовах техноглобалізму. Вони не лише забезпечують конкурентоспроможність країни на міжнародному ринку, але й сприяють підвищенню продуктивності та створенню нових можливостей для розвитку.

Однак для досягнення повного потенціалу інновацій необхідна відповідна підтримка з боку влади та бізнесу, а також сприятливе інноваційне середовище.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Актуальні питання щодо інновацій та їх розвитку активно досліджуються у науковій літературі. Численні вчені, такі як Ю. Бажал, І. Терещенко, Р. Топіна, Н. Юрчук та інші, зробили значний внесок у розв'язання цього проблемного питання у своїх працях. Також, з'являються публікації, що присвячені інноваційним аспектам економічного розвитку України після пандемії COVID-19 та завершення воєнних дій. Наприклад, у колективній монографії, під редакцією В. Омеляненка (2022), інновації розглядаються як чинник відновлення та розвитку країн після збройних конфліктів.

Метою роботи є дослідження впливу інноваційних чинників на національний економічний розвиток в умовах техноглобалізму та на цій основі обґрунтування напрямків інноваційного розвитку України.

Завдання дослідження:

- розкрити поняття та види інноваційних чинників економічного розвитку країн;
- охарактеризувати сутність та роль техноглобалізму як детермінанти національного

інноваційного розвитку;

- визначити вплив техноглобалізму на інноваційний розвиток країн;
- проаналізувати інноваційні чинники економічного розвитку розвинутих країн;

- охарактеризувати інноваційні чинники економічного розвитку України під впливом техноглобалізму;

- визначити проблеми та перспективи інноваційного розвитку України в контексті техноглобалізаційних процесів ;

Об'єктом дослідження є національний економічний розвиток в умовах техноглобалізму.

Предметом роботи є дослідження інноваційних чинників національного економічного розвитку в умовах техноглобалізму.

У процесі дослідження застосовуються наступні **методи дослідження**: історико-логічний та системно-узагальнений методи, системно-структурний підхід, порівняльний аналіз і синтез, статистичний та графічний методи

Теоретична значущість дослідження. Результати дослідження про інноваційні чинники національного економічного розвитку в умовах техноглобалізму допоможуть розширити теоретичне розуміння впливу інновацій на економічний розвиток країни в глобалізованому світі. Аналіз взаємозв'язку між інноваціями та глобальними тенденціями дозволить уточнити теоретичні концепції економічного розвитку в контексті сучасних викликів техноглобалізації.

Методична значущість дослідження. Розроблені методики та підходи до аналізу інноваційних чинників можуть стати основою для подальших досліджень у сфері економіки та інноваційного менеджменту. Отримані результати дозволять розробити методики оцінки інноваційного потенціалу країни та розробки стратегій інноваційного розвитку в умовах глобалізації.

Практична значущість дослідження. Результати дослідження можуть бути корисними для урядових органів, бізнесу та наукових установ при формулюванні політик та стратегій розвитку. Знання про інноваційні чинники дозволить

керівникам приймати більш обґрунтовані рішення щодо інвестицій в науково-технічний розвиток, створення сприятливого інноваційного середовища та зміцнення конкурентоспроможності національної економіки на міжнародному ринку.

Інформаційну базу дослідження склали праці вітчизняних і зарубіжних учених з проблем інновацій та конкурентоспроможності, законодавчі акти та інші нормативно-правові документи, а також матеріали науково-практичних конференцій, присвячених зазначеним питанням.

Структура роботи. Робота складається з 2 розділів, 6 підрозділів, висновків та списку використаних джерел.

РОЗДІЛ 1 ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ІННОВАЦІЙНОГО РОЗВИТКУ КРАЇН В УМОВАХ ТЕХНОГЛОБАЛІЗМУ

1.1 Поняття та види інноваційних чинників економічного розвитку країн

Сучасні геоекономічні та техніко-технологічні зміни впливають значно на процеси інтернаціоналізації, спрямовані на створення глобального інноваційного середовища. Це виявляється у багатьох аспектах, включаючи цілеспрямоване поширення знань і технологій, розширення взаємовигідного науково-технічного співробітництва між секторами державного та приватного секторів, науково-дослідними центрами та міжнародними організаціями для сприяння швидкому освоєнню досягнень науки та техніки. Також, це включає регіональну спеціалізацію через створення регіональних інноваційних центрів і спільні інноваційні програми.

Конфліктність між корпоративними, національними та міжнаціональними інтересами у сфері соціально-економічного розвитку виникає в результаті постійної боротьби за технологічне лідерство на світових ринках, а також через різноспрямованість корпоративних і національних стратегій у сфері інновацій. Інші ознаки і властивості такого середовища є мінливими внаслідок взаємодії різних інституційно- регулятивних структур національного і міжнародного рівнів, а також гнучкістю завдяки адаптації до умов ефективного інноваційного менеджменту. Кумулятивність відображається у здатності накопичувати знання та інформацію, як ключовий ресурс для економічного розвитку та конкурентоспроможності на інноваційній основі.

Параметри глобалізації у контексті інновацій включають в себе питому вагу інноваційної продукції, науково-технологічних та інформаційних послуг у світовому ВВП і експорті, частку новітніх, удосконалених та ресурсозберігаючих технологій у загальному обсязі, а також ступінь стандартизації та уніфікації продукції і послуг.

Інновації є ключовим елементом економічного розвитку будь- якої країни.

Вони представляють собою нововведення, що впроваджуються в різних сферах господарства і сприяють підвищенню продуктивності, конкурентоспроможності та стійкості національної економіки. Поняття інноваційних чинників економічного розвитку охоплює різноманітні аспекти, від технологічних до організаційних, які впливають на зміни в економічному середовищі країни.

Перш за все, слід визначити, що таке інновації. У галузі досліджень інноваційного напрямку існує різноманітні тлумачення та ознаки класифікації [1, с. 7-11], аналіз яких свідчить про те, що конкретний зміст поняття "інновації" вчені розкривають в залежності від об'єкта та предмету свого дослідження - будьто процес або зміна, система чи результат. Учені в основному трактують "інновацію" залежно від об'єкта свого дослідження (табл. 1.1), що свідчить про різноманітність підходів до його опису, пов'язану з цілями, предметом, середовищем дослідження та іншими особливостями, які є характерними для інноваційної діяльності. Зрозуміти всебічний зміст інновації можна лише шляхом поєднання всіх цих інтерпретацій.

Таблиця 1.1 - Визначення сутності інновацій

Об'єкт дослідження	Автор дослідження	Характеристика інновацій
Процес	Б. Санто	Це суспільний процес, що базується на використанні ідей та винаходів для створення вдосконалених продуктів і технологій з метою досягнення економічної вигоди (прибутку). Він включає весь шлях від концепції до реалізації готового продукту на ринку.
Система	Й. Шумпетер	Це комплексна, внутрішньо протиріччями наповнена та постійно змінююча система, що стосується розробки нових методів виробництва та продуктів.
Цикл	Г.Я. Гольдштейн	Це економічний цикл, у якому використання результатів наукових досліджень і розробок призводить безпосередньо до технічних та економічних змін, які, у свою чергу, впливають на подальшу діяльність у цій області.
Результат (ідея, концепція)	Л.М. Гохберг,	Це економічний цикл, у якому використання результатів наукових досліджень і розробок призводить безпосередньо до технічних та

практика, продукт, інтелектуальний товар тощо)		економічних змін, які, у свою чергу, впливають на подальшу діяльність у цій області.
Об'єкт	В. Г. Мединський	Це предмет, що створений внаслідок наукового дослідження або відкриття, який значно відрізняється від попереднього аналогу якісно.
Інформація, знання	А.А. Чухно	Покращення продуктивних ресурсів, що ґрунтуються на використанні інформаційних та інтелектуальних технологій та знань.
Економічна необхідність, усвідомлена через потреби ринку	С.В. Онишко	Відповідь на попит ринку та отримання вигоди від виробництва.
Можливість компанії	Т. Давила	Компетентність підприємства у створенні нових корисних результатів там, де зустрічаються сфера бізнесу і технології.
Заходи	Ф. Ніксон	Це загальна сукупність заходів у сферах техніки, виробництва і комерції, які призводять до виникнення нових та вдосконалених промислових процесів та обладнання.

Джерело: розроблено автором на основі [12,13]

В наш час існує різноманітність підходів до визначення того, наскільки унікальними повинні бути нові технології, товари та послуги, щоб їх можна було вважати інноваціями. Згідно з концепцією Шумпетера [8], будь-яка зміна, що приносить прибуток, може бути вважена інновацією. Деякі дослідники [2, с. 72] вважають, що інновації є ключовим ресурсом для формування та розвитку нової економіки. Ефективне використання національного потенціалу у сфері інновацій є важливим фактором для досягнення економічного зростання та підвищення конкурентоспроможності країни. Інновації, розглянуті як ресурси, мають короткий час життя.

Отже, інновація - це спосіб свідомого розвитку суспільно- економічних систем. Вона поєднує в собі процес створення та реалізації креативних ідей, отримання та комерціалізації результатів і призводить до матеріальних змін, що стають джерелом соціально-економічного та науково-технічного прогресу. Будь-яка ідея або новаторська концепція може бути основою для створення інновації.

При розробці та впровадженні інноваційних проектів ключовим елементом є

"робоча група" або колектив працівників та підприємств, які спільно працюють над проектом. Прикладом такого підходу можуть бути міжнародні дослідницькі проекти [3]. Окрім того, важливою складовою успішної інновації є організація інноваційної діяльності на рівні просторової або територіальної структури.

Після аналізу всіх аспектів інновацій можна виділити наступні ключові характеристики та критерії:

- Інновація має внести суттєві, якісні зміни і бути науково-технічно новаторською.
- Вона вимагає творчого підходу.
- Інновація пов'язана з високим ризиком.
- Має потенціал підвищення ефективності процесів або досягнення цілей.
- Повинна мати практичне застосування в різних сферах.
- Здатна задовольняти потреби ринку або споживачів.
- Має приносити прибуток суб'єктам підприємницької діяльності, а в іншому випадку може втратити інтерес.
- Має здатність створювати тривалий корисний ефект, який перевищує витрати на впровадження.
- З огляду на екологічні проблеми, важливою є екологічна безпека інновації.

Поняття "розвиток" описує якісні трансформації об'єктів, включаючи появу нових форм існування, а також процес та наслідки систематичної діяльності організацій у динамічному економічному середовищі [4, с. 68- 79]. Це також означає накопичення нових знань та перетворення внутрішніх і зовнішніх зв'язків [5, с. 15], а також засіб для продуктивного розподілу та перетворення ресурсів [6, с. 145-146].

Отже, розвиток - це перехід від структури однієї якості до структури іншого порядку, що характеризується відмінною кількістю, порядком та характером залежності компонентів.

У науковому середовищі і досі не існує єдиного погляду на тлумачення поняття "інноваційний розвиток". Різні дослідники розглядають його по-різному:

Це складний процес створення та впровадження інновацій з метою якісних

змін об'єкта управління й отримання економічного, соціального, екологічного або науково-технічного ефекту, що є важливою умовою виживання та розвитку підприємств у довгостроковій перспективі.

Це формальний план або розумовий процес для освоєння нового проекту від стадії ідеї до виходу на ринок і за його межі.

Це зростання показників соціально-економічної системи завдяки реалізації інноваційних проектів та впровадженню нововведень.

Зростання інноваційного потенціалу за умови зменшення обмеженості ресурсної бази інноваційної діяльності [7, с. 62-63].

Узагальнюючи вищезазначені підходи, інноваційний розвиток можна розглядати як процес переходу до моделі інноваційного типу, що відбувається завдяки безперервному, цілеспрямованому пошуку та реалізації інновацій, що поліпшують ефективність функціонування соціально-економічної системи.

Згідно з міжнародними стандартами (ООН), головним критерієм оцінки рівня розвитку є його стійкість, а ключовими характеристиками є глобальні економічні, соціальні та екологічні баланси. Розвиток вважається стійким, коли зростання світового валового продукту супроводжується швидким покращенням якості людського капіталу без негативного впливу антропогенних або техногенних факторів на навколишнє середовище. Отже, інноваційний розвиток виступає ключовим інструментом забезпечення стійкості. Основу всіх форм розвитку становлять інноваційна стратегія та економічний зріст, без яких неможливий інноваційний, сталий або інший розвиток.

У якості основних складових інноваційного розвитку визначено інститути, інфраструктуру, інновації та інвестиції. Під цими компонентами неявно, але опосередковано присутній інтелект, який відображає загальний рівень знань щодо проблем інноваційного розвитку, а також їхніх окремих складових.

Одним із важливих інноваційних чинників економічного розвитку є науково-технічний прогрес. Розвиток науки та технологій стимулює виникнення нових ідей, досліджень та винаходів, які потім можуть бути впроваджені у виробництво. Інвестиції у науково-дослідну роботу, сприяння інноваційним стартапам та

підтримка наукових досліджень є важливими складовими стимулювання цього чинника.

Крім того, важливою складовою інноваційного розвитку є освіта та кваліфікація робочої сили. Країни з високим рівнем освіти і кваліфікованою робочою силою мають більші можливості для інноваційного зростання. Інвестування у систему освіти, підвищення якості навчання та розвиток професійних навичок стають ключовими чинниками, що впливають на інноваційність економіки.

Другорядними, але також важливими факторами є підтримка та розвиток інфраструктури, створення сприятливого правового середовища для бізнесу, підтримка малих та середніх підприємств, а також здатність до адаптації до змін на ринку. (Табл.1.2.)

Таблиця 1.2.- Складові інноваційного розвитку країн

Складові	Опис
Інститути	Сукупність установ та організацій, які беруть участь у процесі інноваційного розвитку, наприклад, науково-дослідні інститути, університети, бізнес-інкубатори, венчурні фонди.
Інфраструктура	Сукупність матеріально-технічних умов, які необхідні для здійснення інноваційної діяльності, наприклад, транспортна мережа, енергетика, телекомунікації.
Інновації	Нові ідеї, продукти, технології та послуги, які впроваджуються в економіці.
Інвестиції	Вкладення коштів у інноваційну діяльність, які можуть здійснюватися з боку держави, приватного сектору або міжнародних організацій.

Джерело: розроблено автором на основі [33]

Загалом, інноваційні чинники економічного розвитку країни включають в себе комплексний набір факторів, що сприяють розвитку нововведень у різних сферах господарства. Інвестування у науку, освіту, технології, інфраструктуру та бізнес-середовище стають ключовими стратегіями для стимулювання інноваційного росту та забезпечення сталого економічного розвитку країни.

1.2 Сутність та роль техноглобалізму як детермінанти національного інноваційного розвитку

Тенденція глобалізації світової економіки як нового рівня інтернаціоналізації є одним з основних зовнішньоекономічних чинників розвитку національно-державних економічних систем у сучасних умовах. Місце і роль будь-якої національної економіки в міжнародних економічних відносинах, структура, напрями, форми та обсяг її зовнішньоекономічних зв'язків залежать від взаємодії низки чинників:

- досягнутого ступеня відкритості її економіки та залученості у світове господарство;
- рівня розвитку самих міжнародних економічних зв'язків у даній конкретній країні, тобто історичної ролі зовнішньоекономічних зв'язків під час формування даного національного ринку і держави загалом;
- проведеної державою економічної політики, від якої залежать підйом або спад у національному господарстві загалом, а також створення відповідного набору умов, необхідних для зростання "експортної експансії країни", що є найважливішим чинником для завоювання стійких позицій в умовах глобалізації.

Головною тенденцією розвитку сучасного світового господарства є глобалізація, що стала наслідком інноваційного прогресу у сучасній економіці.

Згідно з висловлюванням Й. Шумпетера, не кожне нововведення можна вважати інновацією; це лише те, що призводить до поліпшення технологій та підвищує їх рівень розвитку. Отже, визначення складових інноваційного розвитку має велике значення для оцінки його впливу на глобальний економічний прогрес [8, с. 21].

Етапи розвитку техноглобалізму, як детермінанта національного інноваційного розвитку, є ключовим аспектом сучасної глобалізації та економічного прогресу. Техноглобалізм визначається як процес глобального розповсюдження технологій, інновацій та інформації, який має значний вплив на розвиток суспільства, економіки та культури.

Перший етап техноглобалізму був пов'язаний із загальним розвитком технологій та появою перших засобів зв'язку та інформаційних технологій. Цей період, що припадає на середину 20 століття, характеризувався початковим етапом глобалізації, коли основними технологічними досягненнями були телефон, радіо та телевізор.

Другий етап техноглобалізму припав на кінець 20 - початок 21 століття і був пов'язаний із появою Інтернету та широкомасштабним розвитком комп'ютерних технологій. Цей період був вирішальним для розвитку техноглобалізму, оскільки Інтернет став основним засобом комунікації та обміну інформацією між країнами та культурами. Це також призвело до значного зростання міжнародної торгівлі та обміну інноваціями.

Третій етап техноглобалізму, який ми зараз переживаємо, характеризується стрімким розвитком штучного інтелекту, інтернету речей, блокчейн технологій та інших передових інновацій. Цей етап відзначається ще більшою інтеграцією технологій у всі сфери суспільства, включаючи економіку, освіту, медицину, транспорт і багато інших. (Табл.1.3.)

Таблиця 1.3 - Етапи розвитку техноглобалізму

Етап	Період	Основні досягнення
Перший	Середина 20 століття	розвиток атомної енергетики, освоєння космічного простору, зародження генної інженерії, поступова автоматизація виробництва
Другий	Кінець 20 - початок 21 століття	розгортання інформаційної революції, використання інформаційних технологій «інтелектуальних» комп'ютерів, поступова роботизація всіх сфер і галузей економіки.
Третій	Останнє десятиліття	постіндустріальна інформатизація суспільства, інтелектуалізація та віртуалізація людської діяльності, створення сучасної глобальної інноваційної інфраструктури, поява штучного інтелекту та технології блокчейн

Джерело: розроблено автором на основі [32]

Наступні критерії слід брати до уваги, щоб підтримати окреслену постановку. Ці критерії допомагають визначити конкретні межі між етапами техноглобалізації

та дозволяють дослідити унікальні характеристики цього процесу в міру його розвитку: стан технічного розвитку суспільства, ступінь глобального співробітництва в галузі науки і техніки, спосіб регулювання науково-технічної сфери і найпоширеніший вид промислової техніки.

Розглянемо докладніше ці стандарти:

1. Стан технічного розвитку суспільства. У результаті на ранніх етапах техноглобалізму людська праця була широко спеціалізованою та кооперованою з найсучаснішими машинами та обладнанням, насамперед у промисловості та певною мірою в сільському господарстві, де основним робочим органом були руки. і було зайнято близько 60% працездатного населення.

Друга половина 20-го століття ознаменувалася появою техноглобалізму, у результаті чого багато країн пережили швидкий технологічний прогрес і високі темпи економічного розвитку. Широке використання електроніки, робототехніки та біотехнологій дозволило частково або повністю замінити людську працю машинною в усіх галузях промисловості, причому у фінансовому, соціальному, побутовому та інформаційному секторі послуг зайнято понад 65% працездатного населення. Приблизно в цей час спостерігається сплеск потреби у вчених і висококваліфікованих професіоналах, а світові витрати на дослідження та розробки досягають нечуваних раніше висот.

2. Ступінь глобального співробітництва в галузі науки і техніки. Міжнародне науково-технічне співробітництво наприкінці 19 століття було загалом скромним, однак воно було досить значним у кількох промислово розвинутих країнах (США, Велика Британія та Франція). Перший етап ознаменувався появою перших ТНК, промислового сектору та початком глобалізації науки і техніки. На цьому етапі прямі іноземні інвестиції багатонаціональних компаній у колонії та країни, що розвиваються, слугували основним засобом передачі технологій. На початку 20 століття було небагато компаній, які проводили наукові дослідження та розробки за кордоном; натомість більшість досліджень і розробок набули форми постійної технічної підтримки та прямої передачі технологій для відкриття ринків.

На етапі становлення техноглобалізму відбулося помітне зростання кількості,

активності та значення транснаціональних корпорацій (ТНК) у світовій економіці, а також зміщення географічного напрямку міжнародних інвестиційних потоків, які були орієнтовані насамперед на розвинені країни. нації.

З точки зору міждержавного науково-технічного обміну він зараз значно зріс. Його основними проявами стали створення спільних підприємств, продаж ліцензій і ноу-хау, угоди про постачання технічної допомоги. Він бере свій початок у другій половині 20 століття. Існує більше міжнародної передачі технологій, ніж внутрішнього обміну технологіями, що свідчить про високий рівень глобальної співпраці в галузі науки і технологій.

3. Спосіб регулювання науково-технічної сфери. На ранніх стадіях техноглобалізму керували регулятори мікрорівня, майже не маючи міжнародного контролю. З плином часу кількість двосторонніх угод, що стосуються стандартів міжнародної торгівлі інноваційними, науково-технічними товарами, неухильно збільшувалася. Національні держави втрачають контроль над своїм науково-технічним потенціалом на цьому етапі становлення та розвитку техноглобалізму, незважаючи на інтенсивне дво- та багатостороннє регулювання розвитку науки та передових технологій та початок формування глобальної системи управління в цій сфері. У результаті багатонаціональні компанії значно збільшили наукові дослідження майже в кожній країні Землі, особливо в країнах, що розвиваються, а це означає, що всесвітні мережі виробництва та розповсюдження найсучасніших товарів все ще розвиваються.

4. Найпоширеніший вид промислової техніки. Під час промислової та електротехнічної революцій перші ознаки техноглобалізму з'явилися в епоху великої механізації. У цей час перенесення основних обов'язків працівників мануфактури на машини та часткове перетворення їх на машинний «придаток» стало ключовою рисою становлення нового технологічного способу виробництва. Робітник перестає бути додатком до машини на етапі становлення (перша і друга науково-технічна революції) і зародження техноглобалізму. Робочі машини зазнають фундаментальних змін, і з'являється автоматизоване покоління машин. Значних змін зазнає і роль людини у процесі виробництва.

Техноглобалізм є детермінантою національного інноваційного розвитку, оскільки сприяє розповсюдженню інновацій та технологічному прогресу на міжнародному рівні. Він стимулює конкуренцію, збільшує доступ до нових технологій та сприяє зростанню продуктивності і ефективності. Однак, для того щоб національні інноваційні системи ефективно функціонували в умовах техноглобалізму, необхідно розвивати національні стратегії та політики, спрямовані на стимулювання інноваційної діяльності та підтримку стартапів та інноваційних підприємств.

За думкою О. Олійнича, більшість вчених розглядають техноглобалізм як процес глобалізації, який впливає на сферу інноваційних технологій та науково-дослідницької діяльності. В науковій літературі відзначаються різні підходи до визначення цієї категорії. Деякі дослідники розглядають техноглобалізм як складову процесу економічної глобалізації, а також як процес розповсюдження інноваційних технологій та наукових знань транснаціональними корпораціями. Інші вчені трактують техноглобалізм як процес глобалізації або інтернаціоналізації технологій.

Підґрунтям аналізу наукової літератури є різноманітні підходи до визначення техноглобалізму, серед яких виділяються такі, що представлені на Рисунку 1.1

Рисунок 1.1. – Підходи до визначення поняття «техноглобалізм»

Джерело: розроблено автором на основі [34]

З нашої точки зору, техноглобалізм - це процес розвитку інноваційних технологій і знань, який сприяє міжнародному обміну технологіями та зміцненню транснаціональних корпорацій у контексті глобалізації економіки. Створення інноваційно орієнтованого суспільства зумовлене впливом різноманітних чинників, таких як науково-технічні, економічні, політичні, інституційні, соціальні та культурно-ідеологічні фактори.

Сутність та роль техноглобалізму як детермінанта національного інноваційного розвитку є ключовими аспектами сучасної економічної дискусії.

Техноглобалізм визначається як процес інтеграції технологій та інноваційних рішень через глобальну мережу спілкування та обміну. Цей процес не обмежується тільки транснаціональними корпораціями чи міжнародними договорами; він також охоплює широкий спектр взаємодій між науковими установами, урядами, стартапами та іншими учасниками інноваційного екосистеми. Сутність техноглобалізму полягає в розширенні можливостей для спільної роботи, обміну знаннями та ресурсами в глобальному масштабі.

Техноглобалізм, як детермінант національного інноваційного розвитку, є результатом взаємодії різноманітних факторів, що впливають на сучасне світове господарство та соціокультурні процеси. Розглянемо ключові фактори, які сприяють появі та розвитку техноглобалізму:

-Інформаційні технології - розвиток інформаційних технологій, зокрема Інтернету та комп'ютерів, є одним із найважливіших факторів у появі та розвитку техноглобалізму. Інтернет став основним засобом комунікації та обміну інформацією між країнами, що значно збільшило масштаби та швидкість глобального взаємозв'язку;

-Транспортна та логістична інфраструктури - зростання та модернізація транспортних засобів та інфраструктури сприяють легшому пересуванню товарів, людей та інформації. Це робить можливим швидший обмін товарами та послугами між країнами та континентами;

-Глобальні корпорації та інвестиції - діяльність міжнародних корпорацій, які мають філіали та підрозділи у різних країнах, сприяє поширенню технологій та інновацій. Ці корпорації фінансують та розвивають дослідження та розвиток, що стимулює технологічний прогрес;

-Міжнародна співпраця та обмін знаннями - співпраця між науковими установами, університетами та дослідницькими центрами з різних країн сприяє обміну знаннями та інноваціями. Це сприяє розвитку нових технологій та їх впровадженню у практику;

-Міжнародна конкуренція - глобальна конкуренція стимулює компанії та країни до вдосконалення своїх технологій та інноваційного потенціалу для забезпечення конкурентоспроможності на світовому ринку;

-Економічні та торговельні угоди - укладення міжнародних угод та торговельних домовленостей сприяє зближенню економік та створює сприятливі умови для обміну технологіями та інноваціями між країнами. Ці фактори спільно сприяють появі та розвитку техноглобалізму як детермінанта національного інноваційного розвитку, що робить можливим ефективнішу інтеграцію країн у світову економіку та сприяє зростанню їхнього інноваційного потенціалу.

Однією з ключових ролей техноглобалізму є стимулювання інноваційного розвитку національних економік. Цей процес допомагає збільшувати доступ до передових технологій та підвищує рівень конкурентоспроможності країни на міжнародній арені. Техноглобалізм створює умови для швидкого поширення інновацій, сприяє виникненню нових ринків та можливостей для бізнесу, а також забезпечує належні умови для розвитку стартапів та інноваційних підприємств [9, с. 22].

До інших важливих аспектів ролі техноглобалізму в національному інноваційному розвитку відносяться підвищення мобільності наукових кадрів, сприяння міжнародним дослідницьким проектам, обмін досвідом та кращими практиками, а також залучення іноземного капіталу та інвестицій. Такий комплексний підхід сприяє активізації інноваційної діяльності в країні та сприяє її розвитку.

Проте якщо оцінюючи вплив сучасних чинників на еволюцію техноглобалізму, слід враховувати наступне.

По-перше, ключовими елементами його еволюції є поява глобального технічного циклу та синхронізація національних комерційних циклів. Завдяки аналізу кризових явищ індустріальної епохи вчені-класики визначили, що техніко-економічний цикл є унікальним побічним продуктом промислового сектора економіки, від якого високий ступінь взаємозалежності в сучасному суспільстві дозволяє процвітанню чи депресії поширюватися на інші верстви. Ендогенне зростання техніко-технологічного рівня економічної системи на індустріальному етапі розвитку цивілізації, коли переважали макроцикли або промислові цикли, зумовило найбільш яскраво виражену циклічність світового господарства.

Однак на сучасному постіндустріальному етапі розвитку глобальної економіки ми всі спостерігаємо появу нового технологічного циклу глобального характеру. Цей цикл обумовлений інноваційними імпульсами розвитку проривних технологій та використанням нетрадиційних джерел енергії, які, у свою чергу, сприяють створенню принципово нової системи взаємовідносин у

суспільстві, а також нової виробничо-економічної структури. Злиття науки та промислового виробництва, швидкий розвиток інформаційних і комунікаційних технологій і створення передових галузей, таких як біотехнології та наноелектроніка, є визначальними рисами розглянутого циклу.

По-друге, суттєвий вплив на розвиток техноглобалізму має зростання конкуренції між основними гравцями глобальної економічної системи. Ця конкуренція прийняла форму бажання контролювати високотехнологічний сектор глобального ринку з метою збереження технологічного лідерства в глобальному масштабі. Ці елементи викликають принципово нові, системні зміни в науці та техніці, щоб стати більш глибокими. Сьогодні багатонаціональні корпорації та три центри всесвітнього економічного суперництва є ключовими джерелами підвищення конкурентоспроможності. Світова тріада — США, Західна Європа та Японія — для збалансування своїх соціально-еколого-економічних інтересів веде боротьбу за сфери впливу, глобальні ресурси цивілізаційного розвитку та ринки збуту товарів. Цей конкурс заохочує їх опановувати досягнення та результати науково-технічного прогресу та розробляти ефективні стратегії міжнародного науково-технічного співробітництва. Крім того, формування техноглобалізму чинить тиск на ці країни з метою досягнення угод і створення загальних орієнтирів для конкурентної конкуренції на ринках високих технологій.

По-третє, в системі елементів розвитку техноглобалізму слід виділити також активне становлення в останні десятиліття державних і корпоративних стратегічних альянсів, які гарантують підвищення конкурентоспроможності транснаціональних фірм. Крім того, незважаючи на те, що ТНК є основним центром цих процесів, вони дають собі можливість ефективно вирішувати проблеми, породжені техноглобалізмом, формуючи міжнародні стратегічні альянси. Процес створення технічних альянсів став більш інтенсивним як на національному рівні, так і із залученням промислових підприємств з інших країн світу через вплив глобалізації технологій. Згідно зі статистичними даними, між 1980 і 1989 роками було створено 3826 стратегічних технічних альянсів у всьому світі. база даних SATIMERIT, яка підтримується в актуальному стані відомими

фахівцями Інституту економічних досліджень технологій та інновацій у Маастрихті, Нідерланди. Тим не менш, між 1990 і 2000 роками їхня кількість зросла ще на 6477, а між 2001 і 2003 роками в міжнародних науково-технічних альянсах було загалом майже на 1900 одиниць. З утворенням 812 нових технологічних партнерств у 1995 році було зафіксовано найбільшу кількість альянсів за всю історію. [37]

Таким чином, техноглобалізм був спонуканий до появи та зростання в результаті розширення міжнародного співробітництва в галузі науки та нових технологій, зокрема встановлення стратегічних альянсів між урядами та корпораціями.

По-четверте, описуючи елементи, які сприяли зростанню техноглобалізму, неможливо ігнорувати глобальну монополізацію капіталу та виробництва, яка нині досягла свого апогею й охоплює практично кожну націю на Землі. Однак це питання є дуже дискусійним і по-різному впливає на техноглобалізм. Боротьба за контроль над найперспективнішими сферами світової економіки — енергетикою, транспортом, інформаційно-комунікаційними технологіями — а також за право володіти та розподіляти первинні ресурси економічного розвитку, а також можливість отримувати прибуток від надприбутків, стає все більш інтенсивним між глобальними монополіями та іншими суб'єктами міжнародної економіки. Це може призвести до боротьби за владу, економічних криз, переворотів, розбалансування соціально-еколого-економічної рівноваги в суспільстві. З іншого боку, міжнародні монополії здійснюють масштабне фінансування науково-дослідних і проектних робіт, визначають напрямки розвитку науки та проривних технологій, наймати висококваліфікований та освічений персонал, зміцнювати свої конкурентні позиції у світовому науково-технологічному просторі в прагненні до глобального панування та накопичення великих фінансових та виробничих ресурсів.

Нарешті, по-п'яте, як свідчить світовий досвід, значну роль у виникненні техноглобалізму відіграють економічні кризи. Ці кризи зазвичай перешкоджають сталому зростанню глобальної економіки та мають жахливі наслідки для

економік, націй і людської цивілізації в цілому. Проте, з позитивного боку, вони служать каталізатором для пошуку нових рішень і кращих умов для соціально-економічного, наукового та технологічного прогресу. Вони також призводять до суттєвих змін у галузях економіки та базових технологіях, зокрема, до більш активного застосування інноваційних технологій, нових технологій виробництва. інновації у виробничому процесі та повсякденному суспільстві, неефективність поточного інституційного та правового забезпечення регулювання соціально-економічних, політичних, науково-технічних перетворень у всьому світі є першопричинами криз і спадів у світовій економіці. У свою чергу, глобальні економічні та технологічні потрясіння піддають випробуванню застарілі компоненти технічних та економічних систем суспільства та мають потенціал викликати революції в низці національних економічних секторів.

Проте разом з вагомими перевагами техноглобалізму існують і виклики. Зокрема, існує ризик втрати національної самостійності та залежності від зовнішніх технологічних партнерів. Крім того, необхідно враховувати етичні, правові та соціальні аспекти з використанням передових технологій у контексті глобалізації.

Отже, техноглобалізм виступає як значуща детермінанта національного інноваційного розвитку, забезпечуючи розширення можливостей для співпраці та обміну в глобальному масштабі. Для досягнення максимальних переваг від цього процесу необхідно розвивати ефективні стратегії співпраці, а також враховувати потенційні ризики та виклики, що виникають у зв'язку з ним.

1.3 Вплив техноглобалізму на інноваційний розвиток країн

Техноглобалізм, або транскордонний обмін інноваціями, технологіями та інформацією, став ключовим фактором, що впливає на шляхи національного зростання в сучасній глобалізованій економіці. Техноглобалізм — це термін, який використовується для опису злиття національних економік у всесвітню технічну структуру, в якій наукові відкриття, знання та технічний прогрес є

транснаціональними. Глобалізація галузей промисловості, розширення всесвітнього співробітництва в галузі досліджень і розробок (НДДКР) і розвиток комунікаційних технологій є рушійними силами цього явища. Техноглобалізм має значний вплив на те, як країни розвиваються та борються за частку ринку в усьому світі. Розглянемо основні переваги та недоліки техноглобалізму в інноваційному розвитку країн та проаналізуємо їх наслідки.(Табл.1.4.)

Таблиця 1.4. - Переваги та недоліки техноглобалізму

Сфери прояву техноглобалізму	Переваги	Недоліки
Сфера передових технологій та знань	Збільшення обсягу досліджень та розвитку нових технологій, стимулювання інноваційної активності, створення нових продуктів та послуг	Нерівний доступ до технологій і знань, обмеження через соціальні та політичні фактори
Міжнародна співпраця та партнерство у галузі інновацій	Обмін технологіями, спільні дослідження та розробки, залучення іноземних інвестицій, збільшення потенціалу для інноваційного розвитку	Залежність від імпорту технологій, втрата національної самостійності у сфері інновацій, обмеження науково-технічного розвитку
Можливості доступу до навчальних ресурсів та онлайн-курсів	Можливість отримання найсучасніших знань та навчальних матеріалів для студентів та вчених	Нерівність у доступі до Інтернету, соціальні та політичні перешкоди
Обмін знаннями та технологіями у сфері B2B	Розподіл фінансового навантаження та обов'язків щодо розробки та впровадження інновацій між ключовими гравцями	Залежність від обмеженої кількості країн чи корпорацій, монополізація та обмеження конкуренції у сфері інновацій

Сфера інтелектуальної власності та конфіденційності даних	Можливість захисту розробленого продукту чи технології у відповідності до міжнародних стандартів	Порушення прав на інтелектуальну власність, промисловий шпіднаж, стримування інноваційного потенціалу
Соціальні та культурні прояви	Уніфікація потреб людства та стандартизація міжнародної економічної діяльності компаній	Зростання нерівності між багатими та бідними шарами населення, загроза національній культурній ідентичності

Джерело: розроблено автором на основі [36]

Світ винахідництва зазнав фундаментальної трансформації в результаті швидкої глобалізації технологій, або техноглобалізму. Досліджуючи комплексний вплив техноглобалізму на винахідницький ріст нації з використанням економічних даних, можна дійти висновків, що техноглобалізм заохочує поширення знань, що, у свою чергу, стимулює інновації. Одним з корисних показників є Індекс економіки знань (KEI) від Світового банку. Країни з вищими показниками KEI — показником інфраструктури та передачі знань — зазвичай створюють більше інновацій. Як ілюстрація, Південна Корея, яка має показник KEI 84,6 (2020), мала 200% збільшення кількості патентних заявок за останні 10 років (Корейське відомство інтелектуальної власності, 2023). Це показує, що креативність може сильно стимулюватися завдяки доступу до всесвітнього фонду знань, що стало можливим завдяки техноглобалізму.

Зростання техноглобалізму залучає ПІІ (прямі іноземні інвестиції) у дослідження та розробки. За даними ОЕСР, глобальні інвестиції в дослідження та розробки поступово збільшувалися, досягнувши приблизно 2,4 трильйона доларів у 2021 році. Більша частина цих інвестицій часто спрямовується до країн із надійним захистом інтелектуальної власності (ІВ), як зазначено в індексі ведення бізнесу Світового банку. Наприклад, Сінгапур мав значні ПІІ у науково-дослідні

розробки, особливо в таких сферах, як біотехнології та штучний інтелект, завдяки своїй сильній системі інтелектуальної власності (індекс Doing Business, 2023) та іншим факторам. Це підкреслює, наскільки важливо мати сприятливе правове середовище для залучення інвестицій та сприяння інноваціям.

Техноглобалізм також посилює конкуренцію, змушуючи домашні підприємства впроваджувати інновації, щоб залишатися конкурентоспроможними. За даними дослідження Національного бюро економічних досліджень, конкурентоспроможність імпорту та патентна діяльність у США позитивно корелюють. Це означає, що визначальна риса техноглобалізму — зовнішня конкуренція — може спонукати місцеві підприємства витрачати гроші на дослідження та розробки та створювати нові товари та процедури.

Техноглобалізм, однак, має недоліки. Найбільше занепокоєння викликає можливість відтоку мізків. Висококваліфікованих науковців і дослідників можна залучити до країн із найкращими перспективами та ресурсами. Відповідно до огляду науки, технологій та інновацій ОЕСР (2022), країни, що розвиваються, мають найбільший рівень еміграції дослідників. Цей відтік талантів може перешкодити зусиллям місцевих інновацій.

Техноглобалізм багатогранно показує винахідницький ріст нації. Він має потенціал для сприяння нерівності в участі та витоку мізків, але він також забезпечує доступ до інформації, інвестицій та конкурентоспроможності. Завдяки збалансованому підходу та впровадженню відповідної тактики країни можуть використовувати потенціал техноглобалізму для стимулювання інновацій і досягнення тривалого економічного зростання.

Отже, техноглобалізм впливає на інноваційний розвиток країни як позитивно, так і негативно. Важливо здійснювати об'єктивну оцінку цього впливу та приймати належні заходи для забезпечення сталого та ефективного інноваційного розвитку країни.

РОЗДІЛ 2 АНАЛІЗ ІННОВАЦІЙНИХ ЧИННИКІВ НАЦІОНАЛЬНОГО ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ У КОНТЕКСТІ ТЕХНОГЛОБАЛІЗАЦІЙНИХ ПРОЦЕСІВ

2.1 Порівняльний аналіз інноваційних чинників економічного розвитку розвинутих країн

На сьогодні у світовій економічній літературі накопичено серйозний і багатоплановий досвід розроблення підходів до аналізу інноваційного розвитку держави. Оцінка інновацій важлива для теоретичного аналізу та розвитку інноваційних теорій. Статистичні показники можуть бути використані для тестування інноваційних теорій і розширити знання про технологічні зміни та інновацій як визначальних чинників економічного зростання, продуктивності, конкурентоспроможності та зайнятості. Крім того, оцінка інновацій важлива для розроблення та реалізації державної політики. Статистичні показники інновацій та технологічні вимірювання дають змогу визначити національні сильні та слабкі сторони, а також основні джерела для проведення ефективної інноваційної політики. Результати аналізу інновацій необхідні для розроблення стратегії компанії. Дані про технологічні можливості та інновації різних країн дають можливість отримати глибше розуміння географічних умов, у яких фірми можуть робити необхідні інвестиції та здійснювати їхню інноваційну діяльність.

Інновації - це складна категорія, яку досліджують на різних рівнях: на національному, регіональному, галузевому рівнях і рівні підприємства. Наш підхід обмежується аналізом інноваційної діяльності на національному рівні. Таким чином, ми хочемо звернути свою увагу на концепцію Національної інноваційної системи, яка передбачає, що відмінності в економічних і технічних показниках у різних країнах зумовлені діями різних інститутів [12].

Низка нових елементів сприяла постійному економічному прогресу та багатству, яким користуються розвинені країни. До них належать удосконалення технологій, робоча сила з високим рівнем компетентності, стабільна інфраструктура, нормативні акти, які заохочують підприємництво, процвітаюча

екосистема підприємців і зосередженість на дослідженнях і розробках. Міжнародна торгівля та глобалізація також були надзвичайно важливими для економічного зростання цих країн. Розглянемо інноваційні чинники розвитку розвинутих країн та проаналізуємо їх значення.(Таб.2.1)

Таблиця 2.1 -Інноваційні чинники розвитку розвинутих країн

Чинники	Значення	Приклади країн
Технологічні досягнення та інновації	країни можуть використовувати потенціал техноглобалізму для сприяння інноваціям і досягнення сталого економічного зростання.	США, Японія та Німеччина
Висококваліфікована та освічена робоча сила	Країни зробили значні інвестиції у свої навчальні заклади, що уможливило доступ до відмінної післясередньої освіти та програм професійної підготовки. Як наслідок, зараз існує значна група висококваліфікованих інженерів, науковців і бізнесменів, які стимулюють інновації та розвивають економіку своїх країн.	Фінляндія та Південна Корея
Надійна інфраструктура та ефективний транспорт	Потужна інфраструктура сприяє загальному економічному розвитку цих країн, сприяючи безперебійній міжнародній торгівлі та комерції на додаток до покращення місцевих зв'язків.	Німеччина та Японія
Підтримуюча урядова політика та стимули	Уряди розвинених країн запровадили низку стратегій і стимулів, спрямованих на сприяння економічному зростанню та інноваціям.	Сінгапур і Велика Британія,
Процвітаюча підприємницька екосистема	Наявність венчурного капіталу, проінноваційний регуляторний клімат та інноваційна культура – ось що визначає ці екосистеми. Країни пропонують підприємцям інкубатори, акселератори та коворкінги, щоб допомогти їм перетворити свої концепції на прибутковий бізнес.	США, Німеччина, Ізраїль
Акцент на дослідження та розробки	Розвинені країни розуміють, наскільки важливо фінансувати дослідження та розробки (НДДКР) для стимулювання економічного зростання та інновацій.	Швеція, Швейцарія та Данія,
Глобалізація та міжнародна торгівля	Розвинуті країни сприйняли торгівлю та глобалізацію як основні сили, що стоять за економічною експансією.	Європейський Союз

Джерело: розроблено автором на основі [33]

Техноглобалізм кидає широку тінь на творчу експансію країни. Він пропонує

доступ до знань, інвестицій і конкуренції, але він також має здатність заохочувати нерівність участі та відтік мізків. Приймаючи відповідні стратегії та ухваливши всеосяжну стратегію. Наприклад, такі країни, як США, Японія та Німеччина, стали світовими лідерами у сфері штучного інтелекту, а компанії та наукові установи є лідерами у створенні рішень на основі штучного інтелекту, які трансформують низку секторів, зокрема транспорт і охорону здоров'я.

Розвинені країни зробили значні інвестиції в освіту та розвиток навичок, виробляючи високоосвічену та талановиту робочу силу. Прикладами країн із сильними освітніми системами, які виробляють висококваліфікованих і творчих людей, є Фінляндія та Південна Корея, які регулярно посідають найкращі результати в міжнародних оцінках освіти, таких як тести PISA (Програма міжнародної оцінки студентів).

Ефективний потік ресурсів, людей і товарів стає можливим завдяки великій і добре підтримуваній інфраструктурі, розвинутій у розвинених країнах, яка включає передові транспортні мережі. Сюди входять складні аеропортові вузли, мережі високошвидкісних залізниць і широкі мережі автомобільних доріг. На відміну від автомобільного транспорту, такі країни, як Німеччина та Японія, добре відомі своїми широкими та ефективними залізничними мережами, які відіграли важливу роль у зв'язуванні столичних центрів, сприянні регіональному економічному зростанню та зниженні викидів вуглецю.

Уряди розвинених країн запровадили низку стратегій і стимулів, спрямованих на сприяння економічному зростанню та інноваціям. Вони включають фінансування стартапів і малих підприємств, податкові пільги на витрати на НДДКР, створення технологічних центрів або спеціальних економічних зон. Ці уряди також приділили високу увагу захисту прав інтелектуальної власності, щоб підприємці та винахідники могли отримувати прибуток від своєї важкої праці. Щоб сприяти розвитку високотехнологічного бізнесу, як-от фінтех, кібербезпека та відновлювана енергетика, такі країни, як Сінгапур і Велика Британія, наприклад, запровадили широку інноваційну політику, яка пропонує фінансування, податкові переваги та регуляторну

допомогу.

Заможні країни сприяли розвитку процвітаючих підприємницьких екосистем, які підтримують заснування та розширення нових компаній. Наявність венчурного капіталу, проінноваційний регуляторний клімат та інноваційна культура – ось що визначає ці екосистеми. Серед інших ресурсів ці країни пропонують підприємцям інкубатори, акселератори та коворкінги, щоб допомогти їм перетворити свої концепції на прибутковий бізнес. Наприклад, такі міста, як Силіконова долина в Сполучених Штатах, Берлін у Німеччині та Тель-Авів в Ізраїлі, перетворилися на міжнародні центри підприємництва, залучаючи таланти з усього світу та підтримуючи розвиток креативних компаній у низці галузей від біотехнології до технології.

Розвинені країни розуміють, наскільки важливо фінансувати дослідження та розробки (НДДКР) для стимулювання економічного зростання та інновацій. Ці країни надають значне державне та приватне фінансування для підтримки досліджень і розробок у низці галузей, включаючи виробництво, охорону здоров'я, науку й технології. Така відданість дослідженням і розробкам призвела до розвитку промисловості, створення нових товарів і послуг і новаторських відкриттів. З точки зору витрат на НДДКР у відношенні ВВП, наприклад, такі країни, як Швеція, Швейцарія та Данія, завжди були одними з лідерів у світі, створюючи атмосферу, яка сприяє науковим дослідженням, технологічному розвитку та комерціалізації творчих ідей.

Розвинуті країни сприйняли торгівлю та глобалізацію як основні сили, що стоять за економічною експансією. Ці країни використали свої конкурентні переваги у світовій економіці, уклали великі торгові угоди та заохочували вільний потік капіталу, продуктів і послуг. Це ще більше сприяло їхньому економічному прогресу та процвітанню, оскільки тепер вони можуть брати участь у глобальних ланцюжках створення вартості, отримувати доступ до нових ринків та залучати іноземні інвестиції. Як приклад, Європейський Союз, об'єднання промислово розвинутих країн, лідирував у таких проектах, як єдиний ринок і програма обміну Erasmus, які полегшили людям подорожувати та вести бізнес через національні

кордони. Це підвищило конкурентоспроможність держав-членів і загальну економічну інтеграцію.

Ці чинники, що працюють разом, зробили можливим індустріально розвинені країни відчувати достаток і стабільне економічне зростання. Такі економіки, як Сполучені Штати, Німеччина, Японія та скандинавські країни, продемонстрували значне економічне зростання завдяки використанню технологій, висококваліфікованій робочій силі, потужній інфраструктурі, стимулюючим законам, підприємницьким мережам і міжнародним торговельним союзам.

Успішне проектування та виробництво Німеччини, а також поява Кремнієвої долини як глобального центру технологій та інновацій демонструють, як індустріально розвинені країни встановили планку творчого економічного розвитку. Ці країни можуть зберегти свою конкурентну перевагу та сприяти майбутньому економічному зростанню, дотримуючись своїх інвестицій у ці життєво важливі сфери та вносячи корективи до мінливого глобального середовища.

Як правильно підкреслюють Н. П. Дяченко та В. С. Дяченко, інноваційний фактор економічного зростання фактично був ігнорований у переліку пріоритетів державної політики розвитку економіки України протягом усіх років її незалежності. Це спричинило глибоку економічну кризу та занепад промислового сектора, а також відсутність значних досягнень у сфері наукової та інноваційної діяльності. Ця ситуація призвела до постійних втрат України у провідних світових рейтингах інноваційної конкурентоспроможності національної економіки, зокрема у Global Innovation Index. Даний рейтинг щорічно складається в рамках співпраці Всесвітньої організації інтелектуальної власності (World Intellectual Property Organization) і міжнародної бізнес-школи INSEAD і визначає ранжування країн за рівнем інноваційних процесів. Найвищі позиції в цьому рейтингу зазвичай займають держави з потужними економіками та членами G7, які традиційно утворюють топ-15 лідерів у цьому рейтингу. (Таблиця 2.2)

Таблиця 2.2. - Позиції деяких країн та України в рейтингу Global Innovation Index, 2018–2022 рр.[15]

Країна	Місце країни в рейтингу				
	2018 р.	2019 р.	2020 р.	2021 р.	2022 р.
Швейцарія	1	1	1	1	1
США	6	3	3	3	2
Швеція	3	2	2	2	3
Велика Британія	4	5	4	4	4
Нідерланди	2	4	5	6	5
Південна Корея	12	11	10	5	6
Сінгапур	5	8	8	8	7
Німеччина	9	9	9	10	8
Фінляндія	7	6	7	7	9
Данія	8	7	6	9	10
Китай	17	14	14	12	11
Франція	16	16	12	11	12
Японія	13	15	16	13	13
РФ	46	46	47	45	47
Україна	43	47	45	49	57

Дані, наведені в табл. 2.2, свідчать про безумовне лідерство Швейцарії в рейтингу Global Innovation Index впродовж 2018–2022 рр., а також стрімке зміцнення позицій США, Китаю та Франції. Що ж стосується України, то її рейтингові позиції спеціально було розташовано поряд із позиціями країни-агресора РФ для зручності порівняння.

Порівнюючи дані щодо зміни рейтингу нашої держави та Російської Федерації, можемо зробити досить несподіваний висновок про дуже швидке зниження місця України в цьому рейтингу протягом 2021–2022 років, коли відбулося повномасштабне військове вторгнення країни-агресора на територію нашої держави. Загалом за аналізований період Україна опустилася в рейтингу Global Innovation Index з 43 на 57 місце, тоді як Російська Федерація лише втратила одну позицію (з 46 на 47), і це незважаючи на ряд фінансово-економічних санкцій, які були введені проти неї ще в 2014 році, а також значно посилені навесні 2022 року. Варто зазначити, що Україна ще в 2018 році випереджала Росію в рейтингу Global Innovation Index на три позиції, але за підсумками 2022 року вже

відстала на 10 позицій [19].

Україна в рейтингу Global Innovation Index за підсумками 2022 року утримувала четверте місце серед 36 країн економічної групи з нижчим середнім рівнем доходу (зазначимо, що цей рейтинг передбачає сегментацію країн за рівнем доходу на душу населення: високий, вищий середній, нижчий середній та низький), а також 34 місце серед 39 європейських країн. Серед переваг України в рейтингу Global Innovation Index можна відзначити результати в галузі знань і технологій, а також людський капітал і наукові дослідження. У той же час серед недоліків виступають умови розвитку ринку, державні установи та інфраструктура. Також важливо відзначити, що наша держава має досить низькі показники в рейтингу European Innovation Scoreboard (Європейське інноваційне табло). Позиції України в цьому рейтингу постійно змінюються, іноді відзначаючи певний прогрес, іноді – зниження.

Наприклад, за період 2018–2022 років Україна загалом покращила свої показники в цьому рейтингу, збільшивши свою оцінку з 27,8 до 31,0 [20]. Отже, науково-технічна та інноваційна сфери у нашій державі стикаються з рядом викликів, таких як недостатня державна підтримка, низький інтерес бізнесу та освітніх установ до інвестування в ці сфери, що свідчить про практично відсутність взаємодії за "моделлю потрійної спіралі" між державою, бізнесом і вищою освітою у розвитку інноваційної та науково-технічної сфер. Ця ситуація пояснюється різними політичними та економічними причинами, такими як зміна галузевої структури валового внутрішнього продукту, скорочення кількості промислових підприємств, зменшення промислового виробництва тощо, що вимагає подальших кроків для вдосконалення стратегії інноваційного розвитку країни.

Для вирішення цих проблем у сфері розвитку інноваційної діяльності та інноваційного підприємництва в Україні у 2019 році Кабінетом Міністрів України була прийнята Стратегія розвитку інноваційної сфери на період до 2030 року. Основною метою цієї стратегії є створення національної інноваційної екосистеми для сприяння швидкому та якісному перетворенню креативних ідей в інноваційні

продукти та послуги.

Для втілення стратегічних цілей, визначених у Стратегії, перш за все необхідно вирішити ряд проблем, що існують на шляху розвитку інноваційної діяльності в Україні. На сьогоднішній день ці проблеми включають:

-Відсутність стимулювання інноваційної діяльності підприємств з боку держави, яка призвела до катастрофічного падіння оцінок за окремими компонентами рейтингу European Innovation Scoreboard за період 2018 –2022 років. Наприклад, підсумковий бал України за критерієм "Human resources" знизився з 110,3 до 36,0, за "Innovators" – з 18,6 до 0, за "Employment impacts" – з 77,5 до 70,1. Часткове підвищення позицій України в цьому рейтингу за досліджуваний період може бути пояснене власними коштами підприємств.

-Недосконалість законодавчої бази, зокрема відсутність належного правового захисту інтелектуальної власності.

-Відсутність належної інфраструктури та механізмів комерціалізації науково - технічних розробок.

-Неефективна державна регулятивна політика та інші проблеми.

Згідно з звітом European Innovation Scoreboard за 2022 рік, серед сильних сторін України серед європейських країн можна виділити наявність та розвиток технологій, пов'язаних з навколишнім середовищем, зайнятість населення у наукомістких сферах, експорт наукомістких послуг, витрати венчурного капіталу та інноваційні витрати, не пов'язані з НДДКР. Проте серед слабких сторін України в цьому звіті можна відзначити відсутність продуктивних інноваторів, дизайнерських заявок, низькі обсяги продажів інноваційної продукції, мала кількість міжнародних наукових спільних публікацій та мала кількість найбільш цитованих публікацій [21].

Незважаючи на те, що Україна взяла курс на становлення економіки інноваційного типу, слід констатувати, що на даному етапі економіка є не інноваційною, а інноваційно орієнтованою. Тобто інноваційна спрямованість обрана її основним курсом, досягнення якого стане можливим лише шляхом оновлення сучасних суспільно-політичних і економіко-правових базисів,

створення нових інститутів та здійснення трансформаційних процесів в економіці, формування якісно нового комплексу галузей, основним ресурсом яких стануть знання та інформація.

2.2 Характеристика інноваційних чинників економічного розвитку України під впливом техноглобалізму

Воєнні дії в Україні, спричинені повномасштабним російським вторгненням, негативно позначилися на інноваційному середовищі країни. Це викликало зниження рівня інвестицій, зростання ризиків для бізнесу, скорочення внутрішнього попиту та зменшення кількості інноваційних проєктів, а також обмеження доступності їх фінансування. У глобальному рейтингу інновацій Україна у 2022 році погіршила свою позицію, зайнявши 57 місце (у 2021 році – 49 позиція), із результатом 31,0 балів із 100 (Global Innovation Index, 2022).

Умови початку повоєнної відбудови економіки насамперед передбачають необхідність формування комплексних програм відновлення, забезпечення джерел інвестування та врахування факторів соціально- економічного розвитку. В сучасних умовах інновації є основним рушійним фактором відновлення економіки.

Зарубіжний досвід підтверджує позитивний вплив інноваційного компонента на підвищення конкурентоспроможності країни, тоді як його відсутність свідчить про втрату конкурентних позицій. Найбільш інноваційно розвинуті країни, зокрема, Сінгапур, Японія та Південна Корея в Азії, США та Канада в Північній Америці, Ізраїль на Близькому Сході та такі країни Європи, як Німеччина, Швеція, Швейцарія, Данія та Фінляндія, демонструють успішність інноваційного розвитку.

Протягом останніх десяти років, Україна постійно займала низькі позиції серед понад 140 країн світу за результатами глобального індексу конкурентоспроможності (GCI), який складається Всесвітнім економічним

форумом.

У 2010 році Україна була на 89 місці поруч з Албанією та Гамбією, але до 2013 року трохи покращила свої позиції, дійшовши до 73 місця. У 2017 році вона посіла 60-ту позицію, а в 2021 році - 54-ту. Аналіз складових GCI показує, що високі конкурентні позиції країни залежать від рівня розвитку інноваційної діяльності та зовнішньоекономічної політики [19, с. 44].

Згідно з Методичними рекомендаціями щодо розрахунку рівня економічної безпеки України, безпечним вважається коефіцієнт покриття імпорту експортом, що дорівнює 1,0.

Слід зазначити, що у структурі імпорту України переважно представлені готові товари, тоді як власна продукція має обмежений попит на міжнародному ринку через низьку якість продукції. У 2021 році 79,92% експорту припадало на сировинні продукти та напівфабрикати (рис. 2.1), що свідчить про недолік конкурентоспроможності.

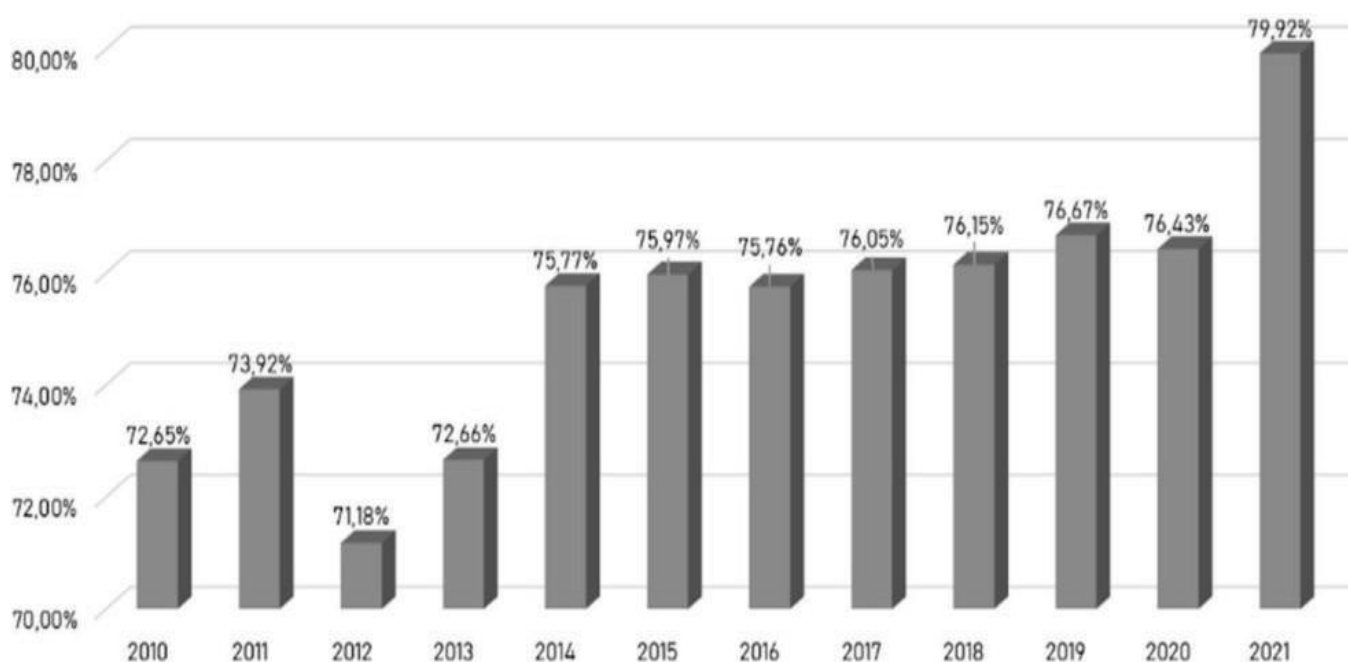

Рис. 2.1 Частка сировинного експорту у % до експорту України за 2010–2021 рр. [38]

В Україні інноваційний компонент практично не використовується (рис. 2.2).

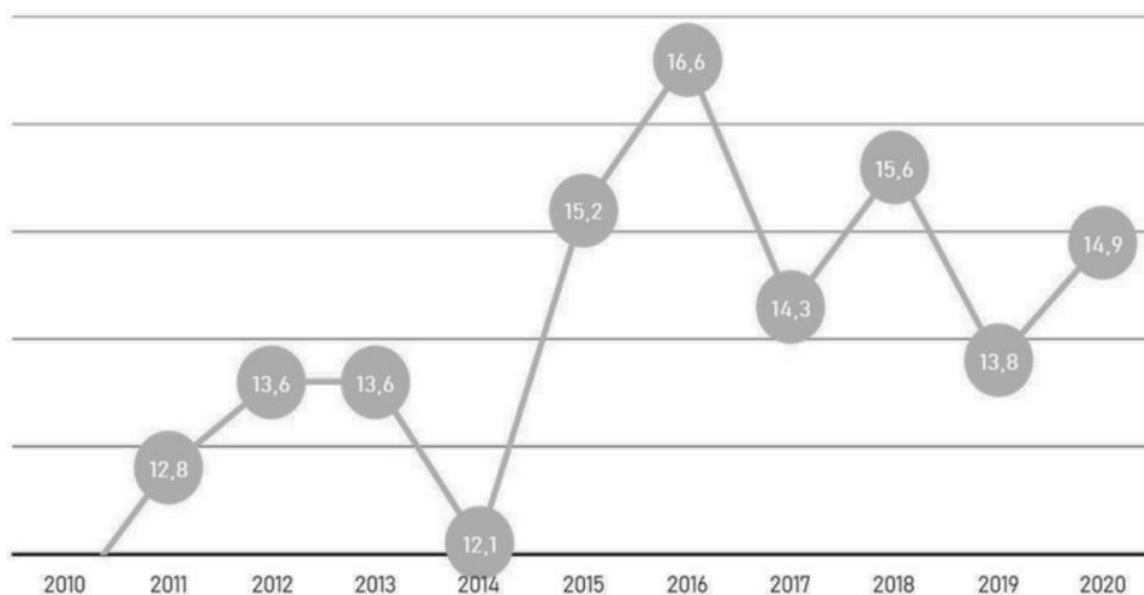

Рис. 2.2. Частка кількості промислових підприємств, що впроваджували інновації (продукцію та/або технологічні процеси), в загальній кількості промислових підприємств у 2010–2020 рр., % [38]

Протягом періоду з 2014 по 2016 роки спостерігалася тенденція зростання цього показника, проте порівняння з попередніми роками є не зовсім вірним, оскільки було внесено зміни до методики розрахунку (Тимошенко, 2017). Як ілюструється на рисунку 3, починаючи з 2016 року, цей показник хоч і коливався, але в цілому відзначав спадну тенденцію.

Для порівняння: рівень інноваційної активності промислових підприємств у Канаді складає 79,29%, у Швейцарії - 72,33%, у Фінляндії

- 62,64%, у США - 62,07%, у Німеччині - 60,76%, у Швеції - 52,58%, у Данії

- 47,57%, у Японії - 37,72% (Державна служба статистики України, 2022; OECD, 2022).

Такі високі показники в країнах Європи та інших регіонах пояснюються великими інвестиціями у дослідження та розвиток. Низькі результати України в цьому відношенні також ускладнюються значним зносом фізичного та морального стану виробничого обладнання більшості промислових підприємств,

що не сприяє виробництву високоякісної продукції, та недостатністю фінансування інноваційного сектору економіки.

В результаті впровадження нових технологічних процесів відбувається непостійно і з низькими темпами (рис. 2.3).

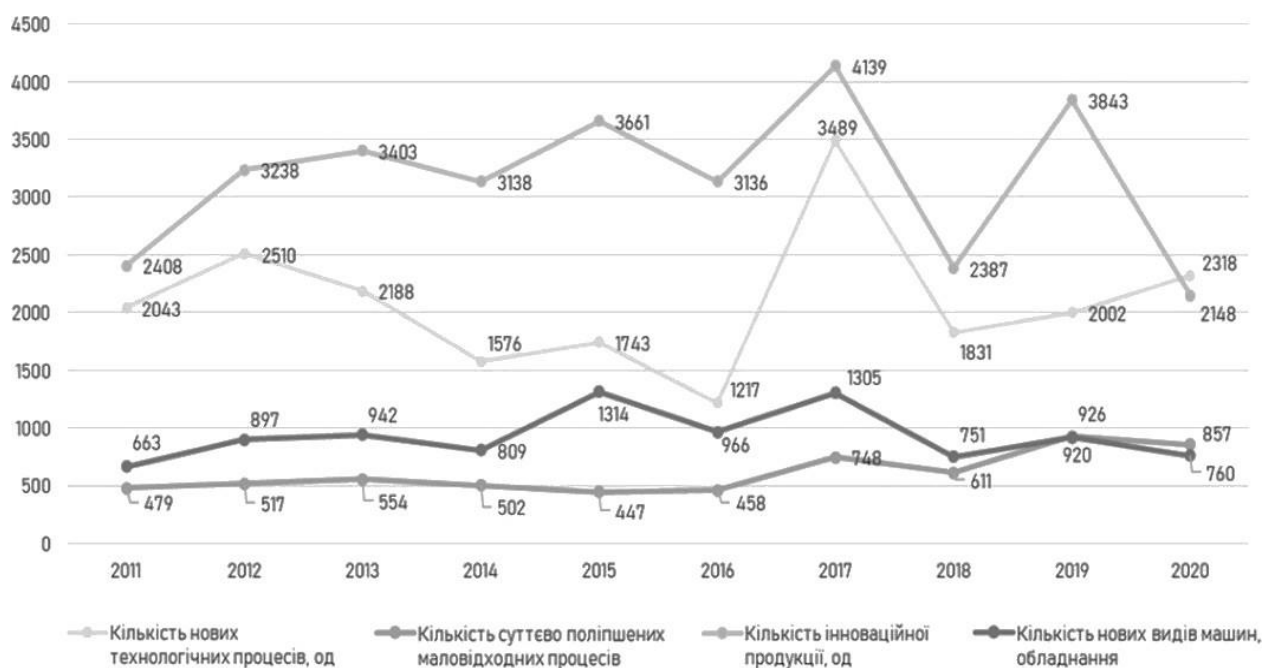

Рис. 2.3. Впровадження інновацій на промислових підприємствах України у 2010–2020 рр., од. [38]

У результаті всіх вищезазначених процесів спостерігається низька частка обсягу реалізованої інноваційної продукції в загальному обсязі реалізованої продукції промислових підприємств (рис. 2.4).

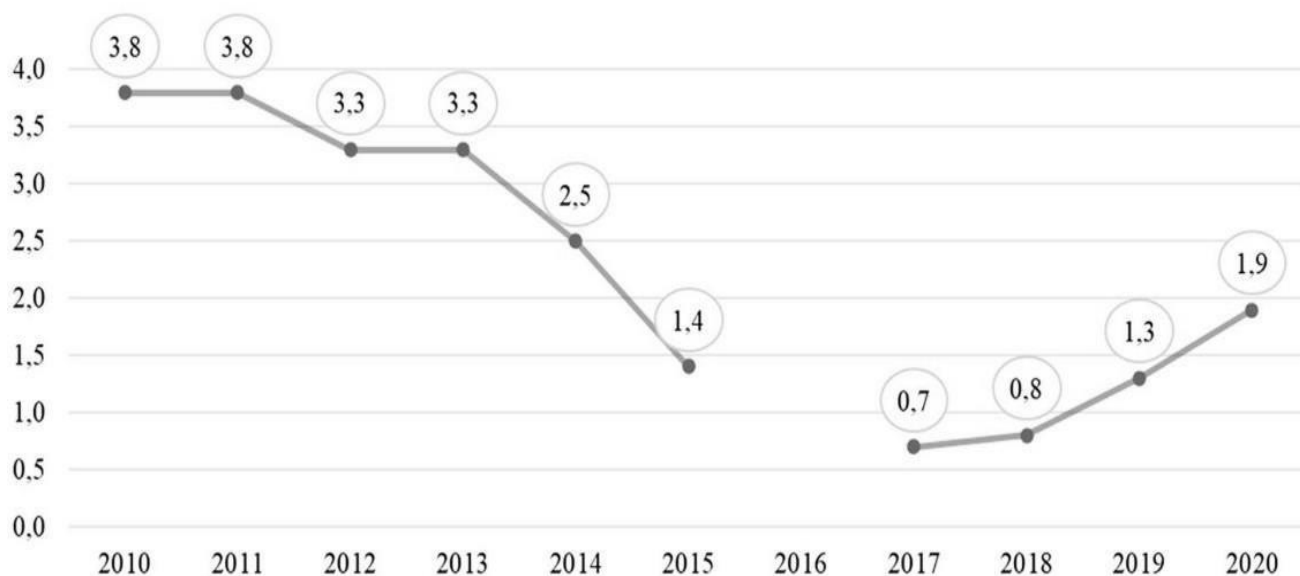

Рис. 2.4. Частка обсягу реалізованої інноваційної продукції в загальному обсязі реалізованої продукції промислових підприємств у 2010–2020 рр., % [38]

Інноваційна активність визначається пропорцією витрат на науково-дослідницьку та розвідувальну діяльність у відсотках до ВВП. У провідних європейських країнах цей показник перевищує середнє значення ЄС (рис. 2.5), що обумовлює їхню високу конкурентоспроможність на світовому ринку. В Україні за період з 2010 по 2020 роки це значення зменшилося з 0,75% у 2010 році до 0,41% у 2020 році (Державна служба статистики України, 2021).

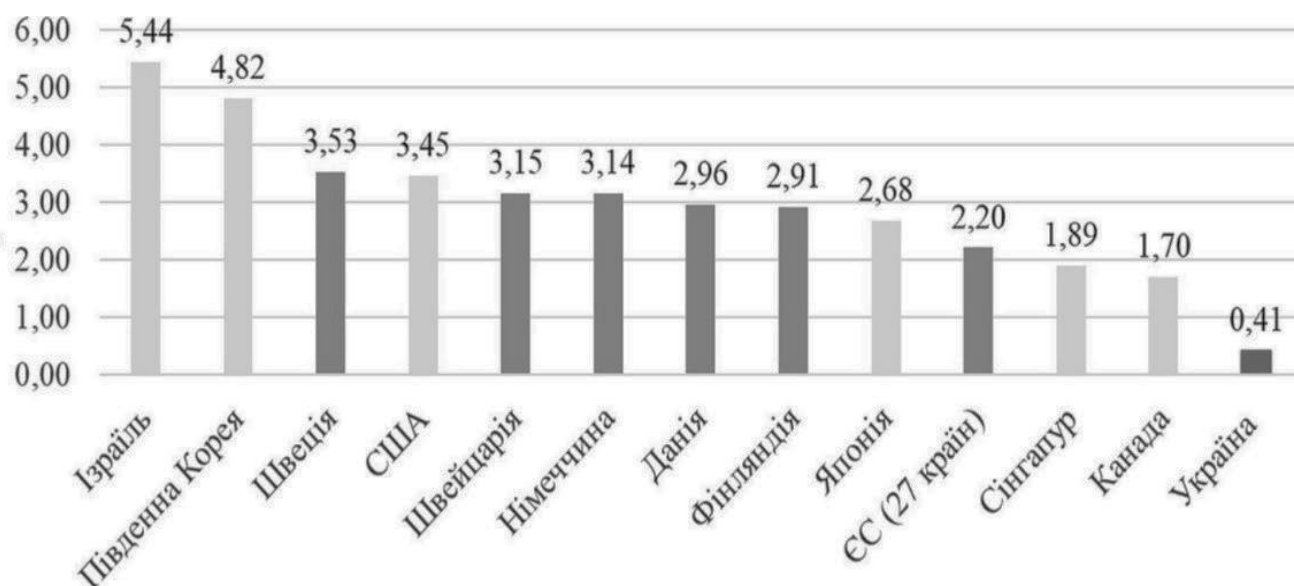

Рис. 2.5. Порівняння витрат на дослідження та розробки у 2020 р. в Україні та в провідних розвинутих країнах, у % від ВВП [38, 39]

Згідно з методичними рекомендаціями щодо розрахунку рівня економічної безпеки України, оптимальною пропорцією ВВП у сфері науково-дослідної та розвідувальної діяльності є рівень у 3%. У нашій країні цей показник коливається в межах від 0,5% до 1%, що означає його розташування між критичним та небезпечним.

Отже, проведений аналіз деяких аспектів фактичного стану інноваційного розвитку України виявив значне відставання від європейських та інших розвинених країн.

Для ефективного відновлення економіки після конфлікту або кризи важливо розуміти, що кожен випадок відбудови є унікальним.

Під час визначення шляхів, інструментів та джерел відновлення необхідно враховувати причини конфлікту та спосіб його вирішення, наявність бойових дій на території країни, загальні економічні умови та рівень розвитку країни, а також рівень міжнародної політичної і фінансової підтримки.

З огляду на ці проблеми, відновлення України після конфлікту має бути спрямоване на кардинальну зміну структури економіки, перехід від аграрно-сировинного типу до індустріально-інноваційного, зокрема шляхом створення

сучасної високотехнологічної та цифровізованої промисловості відповідно до концепції "Індустрія 4.0".

Навіть у зв'язку з продовженням воєнних дій, уряд активно розробляє програми, спрямовані на поліпшення інноваційного середовища та підвищення конкурентоспроможності економіки.

Наприклад, ініціатива уряду з фінансування виробників-експортерів за участю Експортно-кредитного агентства призначена для стимулювання експорту та оптимізації його структури. Для активізації інноваційної діяльності в країні приймаються заходи щодо підтримки пріоритетних галузей у повоєнний період, збільшення фінансових стимулів для науково-дослідницької та розробницької роботи, а також посилення співпраці між виробниками та науковими установами.

Особливості соціально-економічного розвитку України на сучасному етапі, зокрема, спрямований курс на європейську інтеграцію та необхідність відновлення економіки, що постраждала від російської агресії, підкреслюють важливість пошуку нових шляхів залучення інвестицій, ефективного використання наявних ресурсів, а також розроблення та впровадження сучасних науково-технічних досягнень для сприяння інноваційному розвитку економіки.

Крім того, стартапи стають все більш значущим чинником у просуванні інновацій та економічної експансії в сучасному світі. Ці швидкозростаючі підприємства мають здатність вирішувати поточні проблеми, відкривати нові ринки та покращувати життя людей, оскільки вони побудовані на творчих концепціях і передових технологіях. Для України стартапи - це потужний потенціал розвитку технологій.

Станом на листопад 2022 року загальна капіталізація українських стартапів сягнула €23,3 млрд. Це на €4 млрд менше, ніж у 2021 році, але все ж таки свідчить про значний потенціал та стійкість цієї сфери.

За останні п'ять років вартість українських стартапів зросла в більш ніж 9 разів, з €2,5 млрд у 2017 році. Це свідчить про динамічний розвиток та зростаючу привабливість українського ринку для інвесторів.

Наразі в Україні налічується 1500 активних стартапів. Ця цифра постійно

зростає, адже за останній рік кількість нових стартапів сягнула 400.

Окрім того, ще понад 600 стартапів були засновані українцями або випускниками місцевих університетів. Цей факт підкреслює високий рівень підготовки українських фахівців та їхню здатність генерувати інноваційні ідеї.

Важливо зазначити, що Україна стає дедалі більш привабливою для іноземних стартапів. Понад 500 з них вже відкрили офіси в країні, демонструючи інтерес до потужностей місцевого ринку та можливостей співпраці з українськими партнерами.

Незважаючи на тимчасове зниження капіталізації, українська стартап-екосистема має всі шанси на подальше зростання. Цьому сприяють такі фактори, як:

Великий кадровий потенціал: В Україні налічується понад 285 000 IT-фахівців, що робить її однією з найпривабливіших країн для розвитку IT-бізнесу.

Сприятливий клімат для інновацій: Уряд України вживає заходів для стимулювання розвитку стартапів, пропонуючи податкові пільги, гранти та інші програми підтримки.

Зростаючий ринок: Український ринок має великий потенціал для розвитку стартапів завдяки своїй чисельності та купівельній спроможності.

Таким чином, українська стартап-екосистема має всі шанси стати одним із ключових драйверів економічного зростання та інновацій в країні.

Важливо підтримувати та стимулювати розвиток цієї сфери, адже вона має значний потенціал для покращення життя українців та зміцнення позицій України на світовому ринку.

Після проведеного аналізу важливо підкреслити, що для побудови нової економіки в Україні необхідна структурна модернізація, яка ґрунтується на інтеграції наукового та інноваційного потенціалу, відновленні виробничої сфери та інфраструктури країни, використанні сучасних технологій і ресурсів.

2.3 Проблеми та перспективи інноваційного розвитку України в контексті техноглобалізаційних процесів

Важливою складовою сучасної економіки та суспільства є стартапи. Вони підтримують інновації, розвиток економіки, загострення конкуренції, вирішення соціальних питань. Їхній вплив виходить далеко за межі фінансового сектору, впливаючи на інші аспекти суспільства та формуючи долю людства. Для успіху стартапів і, як наслідок, для економіки та суспільства в цілому, необхідна підтримка у вигляді сприятливих законів, наявності фінансування та розвитку інфраструктури.

Готовність населення до прийняття інновацій формується на основі усвідомлення можливостей реалізації підприємницьких ідей завдяки наявності фінансування, стабільності в країні, підтримки з боку держави та інших факторів. У той же час, відсутність зазначених обставин та передумов гальмує розвиток стартапів в Україні. Основні проблеми, які перешкоджають розвитку стартапів, узагальнені у таблиці 2.3

Таблиця 2.3 - Проблеми розвитку стартапів України та напрями їх вирішення

Проблема	Опис	Рішення
Війна	Конфлікт призвів до значних перешкод у функціонуванні бізнесу в Україні, що викликало зниження економічної активності та збільшення рівня невизначеності.	Впровадження заходів, спрямованих на зменшення наслідків конфлікту та сприяння стабільності та миру, може сприяти вирішенню цієї проблеми.
Відсутність фінансування	Під час конфлікту однією з основних труднощів, з якими зіткнулися стартапи в Україні, була відсутність можливостей для залучення фінансування та інвестицій.	Програми державної підтримки, розповсюдження інформації про міжнародні фонди підтримки, венчурні капіталовкладення, ангельські інвестиції та можливості краудфандингу.
Орієнтування інвестора на швидку окупність	Інвестори виявляють інтерес до проєктів цифрових послуг і товарів, які зазвичай мають швидкий відбір інвестицій, але при цьому мають обмежену вигоду для економіки.	Потрібно створити фонди, спрямовані на задоволення економічних потреб, зокрема у сфері техніки та технологій, які розвивають стартапи, результати їхньої діяльності матимуть вплив на економіку.
Брак єдиної державної стратегії	Державні зусилля в галузі розвитку не сконцентровані, але розподілені на різні сектори економіки.	Інноваційний прогрес має бути реалізований у всебічному форматі, включаючи створення інституційного

		органу для сприяння інноваційному середовищу.
Бюрократія та тяганина	Бюрократичні вимоги, пов'язані з відкриттям та управлінням бізнесом в Україні, спричиняють втрату капіталу та відображення проєктів за кордоном.	Полегшення процедур реєстрації бізнесу та регуляторних вимог може сприяти вирішенню даної ситуації.
Брак менторствата експертизи	У багатьох випадках українські стартапи стикаються з відсутністю можливості скористатися допомогою досвідчених наставників та фахівців, які здатні надати їм поради та підтримку.	Створення ефективної системи менторства та освітніх програм може вирішити дану проблему.
Зменшення кількості талантів	Конфлікт спричинив зростання міграції та відтік кваліфікованих кадрів з України.	Забезпечення збереження та приваблення талантів передбачає створення сприятливої та динамічної екосистеми для стартапів.
Недостатній правовий захист	Недостатність правового захисту стартапів призводить до проблем у забезпеченні безпеки інтелектуальної власності, збору фінансування та залучення інвестицій.	Удосконалення правового захисту може сприяти вирішенню цієї проблеми, що відкриє можливість використовувати прозорі механізми для реалізації бізнес- ідей.
Обмежений доступ до ринку	Вхід на ринок може бути ускладнений через присутність великих існуючих учасників ринку, які не бажають звільняти свої позиції.	Підтримка міжнародної торгівлі та відносин на рівні міжнародних інституцій сприятиме розширенню ринків збуту.
Конкуренція з боку вже існуючих бізнесів	Стартапи в Україні часто зазнають конкуренції від існуючих компаній, які мають значніші ресурси та вплив.	Стартапи в Україні часто зазнають конкуренції від існуючих компаній, які мають значніші ресурси та вплив.

Джерело: систематизовано автором на основі [20]

Звичайно, в умовах воєнного конфлікту розвиток стартапів стає надзвичайно важким, оскільки інвестори неохоче ризикують інвестувати кошти в такі проєкти, які можуть бути знищені або конфісковані. Тому реальне стимулювання розвитку стартапів має відбутися після завершення військових дій, зокрема, після досягнення перемоги України. Незважаючи на можливі геополітичні загрози для економіки, у відносно стабільному середовищі найбільшою проблемою для розвитку стартапів є фінансування.

Створення інноваційних фондів на рівні держави, регіонів і місцевих громад дуже важливе для привертання інвесторів та зацікавлення їх у ідеях вітчизняних

підприємців.

Також важливо активно інформувати населення про існуючі можливості, проекти та інноваційні фонди. Недостатнє інформування щодо можливостей втілення підприємницьких інноваційних ідей є однією з ключових причин неактивності українських стартапів.

Наприклад, тільки 79 малих та середніх підприємств України брали участь у програмі "Горизонт 2020" Європейського Союзу, яка є основним джерелом фінансування наукових досліджень із бюджетом понад 100 мільярдів євро, порівняно з 520 польськими та 378 чеськими підприємствами.

У програмі I4MS, спрямованій на цифрові технології для промисловості, участь приймає лише кілька українських підприємств порівняно з сотнями з сусідніх країн Східної Європи. Більшість учасників цих конкурсів - освітні установи, замість підприємців.

Розглянемо найбільш перспективні галузі для інноваційного розвитку економіки після війни:

-Агротехнології: Оскільки сільське господарство є однією з найбільших галузей в Україні, стартапи, що пропонують інноваційні рішення у сферах точного землеробства, моніторингу ґрунтів та управління врожаєм, мають значний потенціал. Також важливо розглядати автоматизовані рішення, спрямовані на зменшення вартості сільськогосподарської продукції через зменшення трудових витрат.

-Електронна комерція та логістика: Сектор електронної комерції стрімко зростає в Україні, тому є потреба в інноваційних рішеннях для онлайн- продажів, доставки та управління логістикою.

-Охорона здоров'я: У зв'язку з відновленням мобільності постраждалих від військових дій, стає актуальним впровадження механізованого обладнання, яке дозволить зберегти мобільність. Проекти, спрямовані на покращення життя людей з обмеженою мобільністю, можуть здобути популярність у всьому світі.

-Чиста енергетика: Україна має значний потенціал у сфері відновлюваних джерел енергії, таких як вітер та сонце.

-Архітектурні об'єкти: Відновлення інфраструктури країни буде однією з найбільших проблем після війни. Пропозиції для організації житла та інфраструктурні технології, такі як будівництво мостів та доріг, будуть відзначені.

-Кібербезпека : Зі зростанням використання цифрових технологій зростає і потреба у захисті від кібератак. Стартапи у цій сфері можуть пропонувати рішення для захисту бізнесу та приватних осіб, а також освітні проекти з кібербезпеки [28,с. 44].

Це лише деякі з напрямків, які стають перспективними для стартапів в Україні після війни. Проте потенціал стартапів буде залежати від різних факторів,зокрема від завершення війни та відновлення економічно- стабільного середовища.

Незважаючи на виклики, пов'язані з воєнним конфліктом, Україна зобов'язана проводити трансформаційні зміни для впровадження інновацій у таких сферах, як виробництво, технології, організація та управління.

Об'єктом інноваційної діяльності повинні бути масштабні та продуктивні інновації, які відображаються у нових знаннях та інтелектуальних продуктах, виробничому обладнанні та процесах, інфраструктурі виробництва та підприємництва, засобах видобування та переробки сировинних ресурсів, товарній продукції, інноваційних програмах та проектах, організаційно-технічних рішеннях та механізмах формування споживчого ринку та збуту товарної продукції.

Організація інноваційної діяльності може здійснюватися різними способами, включаючи внутрішню організацію (через підрозділи підприємства), зовнішню організацію (шляхом укладання контрактів або замовлення на створення/впровадження інновацій через сторонні організації) та залучення венчурного капіталу.

Для створення сприятливих умов для переходу інновацій до комерційного використання, зокрема шляхом розвитку стартапів, необхідно забезпечити сприятливі умови для венчурного бізнесу. Важливість цього аспекту детально розглянуто у публікації [22].

Підвищення рівня усвідомлення академічного підприємництва та створення нових форм інноваційної інфраструктури також має велике значення. Формування розуміння пріоритетів серед суб'єктів інноваційної діяльності також важливе.

Хоча досягнення України у цифровій трансформації, впровадження важливих реформ (зокрема, децентралізація), та запуск численних успішних стартапів позитивно оцінюються, проте варто зазначити, що низький рівень використання потенціалу України, технологічна відсталість у багатьох галузях, висока енерго- та ресурсомісткість національної економіки призвели до слабких конкурентних позицій України порівняно з економічно розвиненими країнами світу. Крім того, сировинна спрямованість експорту та висока частка імпорту високотехнологічної, інноваційної продукції на внутрішньому ринку також створюють проблеми.

Тому необхідно впроваджувати ефективне державне регулювання за допомогою механізмів і технологій, що сприяють інноваційній активності, а також розробляти та підтримувати ініціативи, спрямовані на досягнення цілей сталого розвитку та посилення конкурентоспроможності України на міжнародному рівні, як це детально описано у публікації [23].

Також важливо звернути увагу на зростання ролі штучного інтелекту та його потенціалу в інноваційному розвитку усіх сфер діяльності. В контексті цього, дослідження впливу штучного інтелекту на економіку України та світову економіку набуває актуальності, як це було розглянуто в публікації [24].

Тому важливо для України не залишатися осторонь цих процесів, а активно впроваджувати сучасні технології та інструменти; не просто намагатися догнати лідерів застосуванням інструментів та технологій, які були актуальними в минулому.

Оскільки не всі засоби та технології, що призвели лідерів до успіху, можуть залишатися актуальними та ефективними в сьогоdnішньому та майбутньому. Отже, для підвищення рівня інноваційності національної економіки та зміцнення конкурентних позицій України, необхідно активізувати інноваційну діяльність в країні та забезпечити більш швидке впровадження інновацій порівняно з іншими

країнами світу.

Україна, як і багато інших країн, стоїть перед викликами глобалізації та технологічного прогресу. Інноваційний розвиток є ключовим елементом для забезпечення конкурентоспроможності країни на світовій арені. В умовах техноглобалізму, коли технології швидко змінюють економічні, соціальні та культурні ландшафти, Україна повинна активно працювати над стимулюванням інноваційних процесів для підтримки сталого розвитку.

Україна вже зробила кілька важливих кроків для активізації інноваційного розвитку. До основних заходів відносяться:

- Створення технопарків та інкубаторів: в Україні функціонують технопарки та бізнес-інкубатори, що сприяють розвитку стартапів і малого бізнесу. Вони надають інфраструктуру, консультації та фінансову підтримку молодим інноваційним підприємствам.

- Державні програми підтримки: існують різноманітні державні програми, спрямовані на підтримку науково-дослідних та інноваційних проектів. Наприклад, фінансування наукових досліджень та інноваційної діяльності через гранти і субсидії.

- Реформи в сфері освіти та науки: останні роки Україна впроваджує реформи, спрямовані на модернізацію освіти і науки. Це включає підтримку STEM-освіти (наука, технології, інженерія та математика), що є основою для розвитку інновацій.

- Інтеграція у міжнародні програми та проекти: Україна активно співпрацює з міжнародними організаціями та програмами, такими як Horizon 2020, що відкриває доступ до європейських досліджень та інноваційних ресурсів.

Незважаючи на позитивні зрушення, Україна стикається з низкою проблем, що уповільнюють інноваційний розвиток:

- Недостатнє фінансування: однією з основних проблем є недостатній рівень фінансування наукових досліджень та інноваційних проектів.

- Бюрократичні бар'єри: процеси отримання грантів та інших видів підтримки часто ускладнені бюрократичними процедурами.

- Відтік кадрів: висококваліфіковані фахівці часто виїжджають за кордон у пошуках кращих умов для роботи та досліджень, що знижує науковий та інноваційний потенціал країни.

- Недостатня інтеграція науки і бізнесу: співпраця між науковими установами та бізнесом є недостатньою, що ускладнює комерціалізацію наукових розробок.

Для активізації інноваційного розвитку в умовах техноглобалізму необхідно зосередитися на кількох ключових напрямках:

- Збільшення фінансування та інвестицій: необхідно збільшити державне та приватне фінансування наукових досліджень та інноваційних проектів. Важливо створити сприятливі умови для інвесторів, які бажають вкладати кошти у технологічні стартапи.

- Зменшення бюрократичних бар'єрів: спрощення процедур отримання фінансування та підтримки, а також забезпечення прозорості у наданні грантів та субсидій.

- Розвиток людського капіталу: підтримка освіти і професійного розвитку у сфері науки і технологій, зокрема через програми стажувань, стипендії та партнерства з провідними університетами світу.

- Посилення співпраці між наукою і бізнесом: створення платформ для співпраці між науковими установами та бізнесом, що сприятиме комерціалізації наукових розробок.

- Інтеграція у глобальні інноваційні мережі: активна участь у міжнародних науково-дослідних та інноваційних програмах, обмін досвідом та технологіями.

- Підтримка стартап-екосистеми: розвиток стартап-екосистеми через інкубатори, акселератори та інші платформи, що надають підтримку на всіх етапах розвитку інноваційного бізнесу.

ВИСНОВКИ

У результаті дослідження можна зробити наступні висновки.

Загалом, інноваційні чинники економічного розвитку країни включають в себе комплексний набір факторів, що сприяють розвитку нововведень у різних сферах господарства. Інвестування у науку, освіту, технології, інфраструктуру та бізнес-середовище стають ключовими стратегіями для стимулювання інноваційного росту та забезпечення сталого економічного розвитку країни.

Важливою складовою інноваційного розвитку є техноглобалізм, який впливає на формування національної інноваційної системи та сприяє перенесенню технологій та ідей через міжнародні кордони.

Техноглобалізм виступає як значущий детермінант національного інноваційного розвитку, забезпечуючи розширення можливостей для співпраці та обміну в глобальному масштабі. Для досягнення максимальних переваг від цього процесу необхідно розвивати ефективні стратегії співпраці, а також враховувати потенційні ризики та виклики, що виникають у зв'язку з ним.

Нарешті, було охарактеризовано вплив техноглобалізму на інноваційний розвиток країни. Виявлено, що техноглобалізм може мати як позитивні, так і негативні наслідки для національної інноваційної системи. З одного боку, він збільшує доступ до передових технологій та знань. З іншого боку, він може спричиняти нерівність у розподілі інноваційних користей та поглиблювати цифровий розрив між країнами.

Отже, наявність та вплив техноглобалізму на інноваційний розвиток країни підтверджують необхідність ретельного вивчення та аналізу цього феномену для розробки ефективних стратегій інноваційного розвитку національної економіки.

На сьогоднішній день, рівень інноваційного розвитку економік країн світу визначає їх конкурентоспроможність, здатність досягати сталого соціально-економічного розвитку та вирішувати соціальні потреби. Інноваційність розвитку будь-якої країни проявляється у використанні передової техніки та технологій, виробництві високотехнологічної продукції, а також в ефективних організаційних

та управлінських інноваціях.

Дослідники, науковці та міжнародні інституції регулярно проводять оцінку параметрів інноваційності розвитку окремих країн та регіонів світу, розраховують численні індекси та публікують рейтинги країн за результатами проведених досліджень. Методики розрахунку індексів та визначення рейтингів можуть відрізнятися, що призводить до різноманітного підходу до аналізу досліджуваних показників та їх оцінки.

Проте, аналіз різних досліджень показує, що їх результати є по суті різними "стежками", які доповнюють та надають системність оцінці рівня розвитку кожної з країн. Такий підхід до аналізу створює об'єктивну основу для прийняття управлінських рішень, розробки ефективних програм та стратегій розвитку, а також для вирішення існуючих проблем.

Різнманітні рейтинги свідчать про нерівномірність інноваційного розвитку країн у світі. Серед факторів, які впливають на цю нерівномірність, варто відзначити рівень фінансування інноваційної діяльності, особливості інноваційної системи, нормативно-правову базу регулювання інвестиційно-інноваційної діяльності, рівень освіти та динаміку ВВП на душу населення і т. д.

Повномасштабне вторгнення Росії в Україну призвело до серйозних загроз та руйнування в різних сферах життєдіяльності. Вплив цих змін буде відображений у майбутніх опублікованих рейтингах. Війна Росії проти України змінила глобальну архітектуру взаємовідносин, співпраці та зовнішньоторговельної діяльності, а також змінила уявлення про світобудову та цінності, а також ставлення до міжнародно-правових інституцій.

Проте, Україна, борючись за свободу та незалежність, вибирає шлях інноваційного розвитку, який необхідно повною мірою реалізувати в період післявоєнного відновлення.

У світлі аналізу інноваційних чинників економічного розвитку країни та їх взаємозв'язку з техноглобалізмом можна зробити декілька важливих висновків.

По-перше, інновації є ключовим фактором економічного прогресу та конкурентоспроможності країни. Інвестування в науку, освіту, технології,

інфраструктуру та бізнес-середовище є стратегічними напрямками для стимулювання інноваційного росту та досягнення сталого економічного розвитку. По-друге, техноглобалізм відіграє значущу роль у формуванні національної інноваційної системи та сприяє перенесенню технологій та ідей через міжнародні кордони. Це створює розширені можливості для співпраці та обміну в глобальному масштабі.

По-третє, важливо враховувати, що техноглобалізм може мати як позитивні, так і негативні наслідки для національної інноваційної системи. Серед позитивних наслідків - збільшення доступу до передових технологій та знань. Але він також може спричиняти нерівність у розподілі інноваційних користей та поглиблювати цифровий розрив між країнами.

Загалом, існує необхідність ретельного вивчення та аналізу техноглобалізму для розробки ефективних стратегій інноваційного розвитку національної економіки. Проте, Україна, як країна, що вибрала шлях інноваційного розвитку, має можливість використовувати ці нові реалії для свого переваги, не дивлячись на виклики, що виникають у зв'язку з техноглобалізмом та геополітичними обставинам.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Зайченко В. В. Концептуальні засади формування інструментів державної політики забезпечення технологічної конкурентоспроможності економіки. Сталий розвиток економіки. 2019. № 3. С. 5–11.
2. Штець Т. Ф. Світовий досвід впровадження механізмів державного регулювання розвитку сектора цифрової економіки. Вчені записки Університету «Крок». 2019. Вип. 1. С. 84–89. DOI: <https://doi.org/10.31732/2663-2209-2019-53-84-89>
3. Васильців Т. Г., Лупак Р. Л., Васильців В. Г. Характеристики функціональних складових економічної безпеки сектору інформаційно- комунікаційних технологій України. Економічний дискурс. 2017. Вип. 1. С. 161–172. URL: <http://ed.pdatu.edu.ua/article/view/127714/122522>
4. Ilyash O. et al. Evaluation of enterprise investment attractiveness under circumstances of economic development / Ilyash O., Yildirim O., Doroshkevych D., Smoliar L., Vasylytsiv T., Lupak R. Bulletin of Geography. Socio-economic Series. 2020. Vol. 47. Is. 47. P. 95–113. DOI: <https://doi.org/10.2478/bog-2020-0006>
5. Омеляненко В. Інноваційні основи відновлення та розвитку країн після збройних конфліктів: інноваційний вимір. Інститут стратегій інноваційного розвитку і трансферу знань. 2022. URL: https://iidskt.org.ua/wp-content/uploads/Monografiya_Vidnovlennya_2022.pdf
6. Тимошенко О. Конкурентоспроможність національної економіки: теоретико-методологічні аспекти. Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету, 1.2017 URL: <http://www.vestnik-econom.mgu.od.ua/journal/2017/26-1-2017/3.pdf>

7. Яцкевич І. Інноваційна політика України у післявоєнний період. Економіка та суспільство, 39. 2022. URL: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2022-39-53>
8. Global Innovation Index. 2022. URL: <https://www.wipo.int/edocs/pubdocs/en/wipo-pub-2000-2022-en-mainreportglobal-innovation-index-2022-15th-edition.pdf>
9. Kyiv School of Economics. 2023. URL: <https://kse.ua/ua/about-the-school/news/zbitki-naneseni-infrastrukturi-ukrayini-v-hodi-viyni-skladayut-mayzhe-63-mlrd/OECD>.
10. World Economic Forum. 2022. URL: <https://www.weforum.org/reports/>
11. Edquist C. Small Country Innovation Systems. Globalization, Change and Policy in Asia and Europe / C. Edquist, L. Hommen. - Cheltenham UK, Northampton MA USA : Edward Elgar, 2008. 544 p.
12. Metcalfe S. Innovation systems and the competitive process in developing economies. Quarterly Review of Economics and Finance. 2008. Vol. 48, №. 2. P. 433-446.
13. Dutta S. The Global Innovation Index 2016 : Winning with Global Innovation / S. Dutta, B. Lanvin, S. Wunsch-Vincent. Cornell University : INSEAD, World Intellectual Property Organization, 2016. 451 p.
14. Innovation Policy A Guide for Developing Countries: The International Bank for Reconstruction and Development / The World Bank. Washington : The World Bank, D.C., 2010. 436 p.
15. Global Innovation Index 2018. Energizing the World with Innovation. World Intellectual Property Organization. 11th ed. URL: https://www.wipo.int/edocs/pub-docs/en/wipo_pub_gii_2018.pdf
16. Global Innovation Index 2019. Creating Healthy Lives- The Future of Medical Innovation. World Intellectual Property Organization. 12th ed.

- URL: https://www.wipo.int/edocs/pubdocs/en/wipo_pub_gii_2019.pdf
17. Global Innovation Index 2020. Who Will Finance Innovation? World Intellectual Property Organization. 13th ed. URL: https://www.wipo.int/edocs/pubdocs/en/wipo_pub_gii_2020.pdf
 18. Global Innovation Index 2021. Executive Summary. World Intellectual Property Organization. 14th ed. URL: <https://tind.wipo.int/record/44366>
 19. Global Innovation Index 2022. What is the future of innovation-driven growth? World Intellectual Property Organization. 15th ed. URL: <https://www.wipo.int/edocs/pubdocs/en/wipo-pub-2000-2022-en-main-report-global-innovation-index-2022-15th-edition.pdf>
 20. Global Innovation Index 2022. Ukraine. World Intellectual Property Organization. URL: https://www.wipo.int/edocs/pubdocs/en/wipo_pub_2000_2022/ua.pdf
 21. European Innovation Scoreboard 2022. Ukraine. Офіційний сайт Ради Європейського Союзу. URL: https://ec.europa.eu/assets/rtd/eis/2022/ec_rtd_eis-country-profile-ua.pdf
 22. European innovation scoreboard 2021. Publication Office of the European Union. URL: <https://euraxess.ec.europa.eu/worldwide/asean/european-innovation-scoreboard-2021-published>
 23. European innovation scoreboard 2020. European Commission. URL: https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/qanda_20_1150
 24. European innovation scoreboard 2019. European Commission. URL: https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/IP_19_2991
 25. European innovation scoreboard 2018. European Commission. URL: <http://innovation.lv/wp-content/uploads/2019/05/European-Innovation-Score-board-2018.pdf>
 26. Яцкевич І.В., Петрашевська А.Д., Кемарська Т.Г. Формування та

- розвиток стартапів в Україні: тенденції і перспективи. Вчені записки ТНУ імені В. І. Вернадського. 2020. Т.31 (70). №1. 145-149. DOI: <https://doi.org/10.32838/2523-4803/70-1-24>
27. Скорик Г.І., Недошитко А.А. Розвиток стартапів в Україні: проблеми та перспективи. Вісник Хмельницького національного університету. 2021. 6. т.1. 65-69. DOI: <https://doi.org/10.31891/2307-5740-2021-300-6-11>
28. Сак Т.В., Шостак Л.В., Вознюк Ю.С. Розвиток стартапів в Україні: теоретичні аспекти, тенденції, можливості. Економіка та управління національним господарством. 2022. 65. 43-48. DOI: <https://doi.org/10.32843/infrastructure65-7>
29. Федоров Р.К. Стан та основні напрями розвитку стартапів в Україні. Ефективна економіка. 2021. 4. DOI: <https://doi.org/10.32702/2307-2105-2021.4.200>
30. Dutto, S., Lanviv B., Rivera Leon, L., Wunsch-Vincent, S. Global Innovation Index 2022. What is the future of innovation- driven growth? World Intellectual Property Organization. 2022. URL: <https://www.wipo.int/edocs/pubdocs/en/wipo-pub-2000-2022-section1-en-gii-2022-at-a-glance-global-innovation-index-2022-15th-edition.pdf>
31. Інноваційний розвиток в промисловості – що має змінити війна? Industry4Ukraine.2022.URL: <https://www.industry4ukraine.net/publications/innovacijnyj-rozvytok-v-promyslovosti-shho-maye-zminyty-vijna/>
32. Писаренко Т.В., Куранда, Т.К. Реалізація пріоритетних напрямів розвитку науки і техніки та отримані результати у 2021 р. К.: УкрІНТЕІ, 2022. 53с. URL: <https://mon.gov.ua/storage/app/media/nauka/informatsiyno-analitychni/2022/07/27/Analych.dov.Real.priorytet>.

napr.rozv.nauky.tekhniky.2021-08.08.2022.pdf

33. Козаченко Р.Л. Глобалізаційні чинники в контексті екзогенних факторів конкурентного розвитку країн в умовах техноглобалізму 2014 р. URL: http://www.ej.kherson.ua/journal/economic_09-1/58.pdf
34. Ковбатюк Марина, Шкляр Вікторія. Порівняльна оцінка інноваційного розвитку країн світу 2020 р. URL: <https://em.duit.in.ua/index.php/home/article/view/35/37>
35. Ахновська І.О. Соціально-економічні детермінанти інноваційного розвитку суспільства в умовах поглиблення техноглобалізму 2020 р. URL: <https://www.google.com/url?sa=t&source=web&rct=j&opi=89978449&url=https://jeou.donnu.edu.ua/article/view/9705/9629&ved=2ahUKEwibzriC1amGAxWGLBAIHaydB14QFnoECBAQAQ&usg=AOvVaw0q3h3m6V8B-CJR53CPpVwi>
36. Олійнич О. І . Переваги і загрози техноглобалізму 2007 р. URL: <https://ir.kneu.edu.ua/server/api/core/bitstreams/901c7ffe-87fe-457c-bbf7-6d33acb0b5bf/content>
37. National Science Board // Science and Engineering Indicators Arlington, VA: National Science Foundation (NSB 08-01), 2008. — 492 p.; National Science Board // Science and Engineering Indicators 2006. Arlington, VA: National Science Foundation (NSB 06-01), 2006. — 478 p.
38. Державна служба статистики України. (2021–2023). www.ukrstat.gov.ua
39. OECD. (2023). <https://data.oecd.or>

Короткий звіт подібності

Ім'я користувача:
Міжнародної торгівлі і маркетингу Сандул Марія

ID перевірки:
1016308531

Дата перевірки:
01.06.2024 20:24:34 EEST

Тип перевірки:
Doc vs Internet + Library

Дата звіту:
02.06.2024 18:34:09 EEST

ID користувача:
100005724

Назва документа: Севрук А.Є. Інноваційні чинники національного економічного розвитку в умовах техноглоб...

Кількість сторінок: 50 Кількість слів: 10805 Кількість символів: 86970 Розмір файлу: 641.54 KB ID файлу: 1016104321

8.13%
Схожість

Найбільша схожість: 2.79% з джерелом з Бібліотеки (ID файлу: 1015057476)

6.72% Джерела з Інтернету 211 Сторінка 52

5.54% Джерела з Бібліотеки 315 Сторінка 53

0% Цитат

Вилучення цитат вимкнене

Вилучення списку бібліографічних посилань вимкнене

0%
Вилучень

Немає вилучених джерел